

Selskapskontroll Oppdal kommune

Eierskapskontroll for Oppdal Næringshus AS

Formålet med eierskapskontrollen er å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, utøver myndigheten i henhold til bestemmelser i aktuelle lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og forutsetning og i tråd med etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse.

INNHold

1	INNLEDNING.....	2
1.1	Bakgrunn.....	2
1.2	Selskapskontroll	2
1.3	Oppdal Næringshus AS.....	3
1.4	Aksjeselskapsformen.....	7
1.5	Eierstyring.....	8
1.6	Eierskapsmelding i Oppdal kommune	11
2	PROBLEMSTILLINGER:.....	13
3	HAR KOMMUEN ETABLERT EN EIERSTRATEGI FOR SELSKAPET?.....	14
3.1	Fakta	14
3.2	Revisjonens vurdering	16
4	UTØVER GENERALFORSAMLINGEN SIN MYNDIGHET I HENHOLD TIL LOVER OG REGLER?	17
4.1	Fakta	17
4.2	Revisjonens vurdering	18
5.	SØRGER STYRET FOR EN FORSVARLIG FORVALTNING AV SELSKAPET?	19
5.1	Fakta	19
5.2	Revisjons vurdering.....	21
6.	ER KOMMUNENS REPRESENTASJON I SELSKAPETS ORGANER IVARETATT?	22
6.1	Fakta	22
6.2	Revisjons vurdering.....	23
7.	HVORDAN RAPPORTERES DET FRA VALGTE REPRESENTANTER TIL KOMMUNENS POLITISK ORGANER?.....	24
7.1	Fakta	24
7.2	Revisjonens vurdering:	25
8.	HAR KOMMUNEN ETABLERT ET SYSTEM FOR OPPFØLGING AV SELSKAPET?..	25
8.1	Fakta	25
8.2	Revisjonens vurdering	26
9.	HAR KOMMUNEN ETABLERT RUTINER FOR OPPLÆRING I STYREARBEID?	26
9.1	Fakta	26
9.2	Revisjonens vurdering	27
10	UTTALELSER FRA EIER OG SELSKAPET	27
10.1	Uttalelse fra eier.....	27
10.2	Uttalelse fra selskapet	28
11	REVISJONENS ANBEFALINGER.....	30
12	SAMMENDRAG	30
13	KILDER OG VEDLEGG.....	35
13.1	Kilder	35
13.2	Vedlegg	35

Oppdal, 30. oktober 2017

Svein Magne Evavold
Revisjonssjef

Merete Lykken
revisor

1 INNLEDNING

1.1 Bakgrunn

Kontrollutvalget skal årlig vurdere om det er aktuelt å gjennomføre selskapskontroll. Dette er i samsvar med vedtatt plan for selskapskontroll som ble behandlet i KU den 03.10.2016 sak nr 32/16, og vedtatt av kommunestyret den 19.10.2016 sak nr 16/123. I årlig rullering den 30.01.2017 sak nr 4/2017 foretok kontrollutvalget en gjennomgang av aktuelle selskap som det kan foretas selskapskontroll i. Kontrollutvalget vedtok å gjennomføre en selskapskontroll i form av en eierskapskontroll i Oppdal Næringshus AS.

1.2 Selskapskontroll

I henhold til kommunelovens § 77nr. 5, skal kontrollutvalget «*påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper m.m.*». Bestemmelsen om selskapskontroll er utdypet i eget kapittel 6 i forskrift om kontrollutvalg. Her fremgår det i § 14 at selskapskontroll deles inn i en obligatorisk del som benevnes eierskapskontroll, og en valgfri del som kan omfatte forvaltningsrevisjon.

Kontrollutvalget i Oppdal kommune har vedtatt at det skal gjennomføres eierskapskontroll i Oppdal Næringshus AS.

Eierskapskontroll er en obligatorisk kontroll som har to hovedfokus:

- Fører kommunen kontroll med sine eierinteresser?
  - Har kommunen etablert rutiner for oppfølging og evakuering av sine eierinteresser?
  - Er rutinene gode nok, og blir de fulgt?
- Utøves kommunen eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?

Forvaltningsrevisjon er en valgfri kontroll som defineres som «systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger».

Revisjon Fjell IKS har fått oppdraget med å gjennomføre **eierskapskontroll** i Oppdal Næringshus AS.

Når det gjelder eierskapskontroll, vil det være snakk om tre aktører:

- 1) Kommunene som eiere
- 2) De som utøver kommunenes eierinteresser
- 3) Selskapet

Kommunen skal ha kontroll med sine interesser. Den som utøver kommunens eierinteresser i selskapet skal gjøre det i samsvar med kommunens vedtak og

forutsetninger og selskapslovgivningen. Selskapet skal oppnå virksomhetens mål på en målrettet og kostnadseffektiv måte og etterleve lover og regler som gjelder for selskapet. En eierskapskontroll vil i hovedsak være rettet mot de to førstnevnte, kommunen og den som utøver kommunens eierinteresse.

Selv om eierskapskontrollen vil omfatte kommunen og den som utøver kommunens eierinteresse, kan det også i en slik sammenheng være hensiktsmessig å trekke inn forhold ved driften av selskapet.

1.3 Oppdal Næringshus AS

Historikk

Her presenteres noe av historikken i selskapet.

Opprinnelsen til selskapet finner vi i kommunestyrets sak 02/0265 der det ble besluttet at Oppdal kommune stifter et aksjeselskap som skal stå som kjøper av eiendommen gnr. 284, bnr 39, seksjon nr 3 i Oppdal kommune (Inge Krokanns vei 9, 2. etasje). Selskapets navn var da Oppdal Næringshage AS og 100 % eid av kommunen. Selskapet ble stiftet den 1.11.2002 med en aksjekapital på kr 100 000.

Selskapet ble gitt følgende formål i § 3: *«selskapets virksomhet er drift av næringshage, herunder utvikling, koordinering og samlokalisering av kunnskapsbasert næringsvirksomhet i Oppdal. Selskapet kan ved aksjeinnskudd eller på annen måte engasjere seg i de virksomheter som lokaliseres i Næringshagen, men skal ellers ikke delta i investeringer».*

Oppdal Næringshage AS ble utvidet i 2003 da selskapet kjøpte seksjon nr 2 i Inge Krokans vei 9. Kjøp av seksjon 2 var på forhånd politisk besluttet av formannskapet i sak 03/086 den 25.09.2003.

Oppdal Næringshage AS ble på nytt utvidet i 2004 da selskapet kjøpte seksjon nr 1 i Inge Krokans vei 9. Kjøp av seksjon 1 var på forhånd politisk besluttet av formannskapet i sakene 04/019 og 04/63, og av kommunestyret i sak 04/093 den 02.06.2004. Oppdal Næringshage AS eide fra da 1. og 2. etasje av eiendommen med tilhørende tomteareal.

Arealene til Oppdal Næringshage AS har, ifølge saksopplysningene vi har lest i saksframlegg til kommunestyret, vært så godt som fullt utleid og at det har vært behov for ytterligere areal.

Den 28.09.2006 ble det inngått selskapsavtale mellom Oppdal Næringshage AS og kommunen v/ordfører som tydeliggjør Næringshagens oppgaver. Avtalen ble gjeldene for 4 år i gangen, her fra 2007 – 2010. Vi kan her trekke frem punkt 2 i avtalen som beskriver oppgavene:

- a) Ansvar for nyskaping og entreprenørskap på strategisk og operativt nivå
- b) Bedriftsetablering
- c) Informasjon og veiledning, begge på operativt nivå

- d) Utvikling av bedrifter og leietakere i Næringshagen
- e) Utvikling og drift av Næringshagen på strategisk og operativt nivå og/eller andre oppgaver som partene blir enige om

Utvidelsen av aksjekapitalen er behandlet i ekstraordinær generalforsamling 30.10.2006. Generalforsamlingen vedtar å utvide aksjekapitalen med kr 600 000. Ny aksjekapital blir da kr 700 000, og vedtekter endres tilsvarende.

Den 20.06.2007 vedtok kommunestyret endringer i vedtektene for Oppdal Næringshage AS i sak 07/51. Formålet til selskapet § 3 ble endret til: «*Selskapets virksomhet er drift av næringshage, herunder utvikling, koordinering og samlokalisering av kunnskapsbasert næringsvirksomhet i Oppdal. Selskapet kan ved aksjeinnskudd eller på annen måte engasjere seg i de virksomheter som lokaliseres i Næringshagen, men skal ellers ikke delta i investeringer*».

Den 09.12.2010 vedtok Formannskapet fornying av samarbeidsavtalen mellom Oppdal kommune og Oppdal Næringshage AS for perioden 2011 – 2014 i sak 10/57. Det ble foretatt justeringer i punkter i avtalen, men oppgavene i punkt 2 som beskriver oppgavene forble uendret.

Kontrollutvalget bestilte i sak 03/2011 *Vurdering av selskapskontroll* en kartlegging av driften i Oppdal Næringshage AS, og Revisjon Fjell ble bedt om å gjennomføre dette. Kartleggingsrapporten ble behandlet av kontrollutvalget i sak 08/2012 med følgende vedtak: *Revisjon Fjell's kartlegging av driften i Oppdal Næringshage AS tas til orientering. Selskapskontroll prioriteres ikke i dette selskapet*».

Nasjonalparken næringshage AS etableres på Oppdal i 2012. I den forbindelse starter en omstillingsprosess i Oppdal Næringshage AS. Notat fra styre vedrørende rolle – og oppgavefordeling ble behandlet og avklart gjennom kommunestyrets sak nr 2014/90. Kommunestyret slutter seg til forslag fra styret for Oppdal Næringshus AS og i Oppdal Skysstasjon AS og godkjenner at:

- Oppdragsavtalen mellom Oppdal kommune og Oppdal Næringshus AS datert 09.12.2010, overføres til Nasjonalparken Næringshage AS fra 1. januar 2015.
- Oppdal kommune overtar vederlagsfritt aksjene som Oppdal Næringshus AS eier i Nasjonalparken Næringshage AS.
- Oppdal Næringshus AS og Oppdal Skysstasjon AS fusjoneres fra 1. januar 2015.
- Rådmannen bes framlegge egen sak om organisering av Oppdal Turistkontor etter at ONF – utredningen omkring dette temaet er framlagt. Kommunestyret forutsetter at Oppdal kommune trekkes aktivt inn i drøftingene rundt framtidig organisering, innhold, oppgaver og lokalisering av framtidig turistkontor. Et framtidsrettet turistkontor må ha både digital kompetanse og tilstedeværelse.

Oppdal Næringshage AS endrer den 14.06.2013 navn til Oppdal næringshus AS samtidig som nye vedtekter godkjennes av generalforsamlingen.

Den 1.1.2015 fusjonerer Oppdal Skysstasjon AS og Oppdal Næringshus AS. Fusjonen er behandlet av selskapets styre, kommunestyret og generalforsamlingen.

I styrets vedtak i sak 14/2015 besluttet det at selskapet ikke skal ha daglig leder. Styreleder blir kontaktperson og ansvarlig for selskapets drift og fakturerer iht medgått timeforbruk som skal godkjennes av styret.

Selskapets styre og politisk og administrativ ledelse i Oppdal har hatt flere møter der temaet er nytt innovasjonssenter og konsekvensen for Oppdal Næringshus AS. Kommunestyret ga sin tilslutning til salg av næringshuset den 08.06.17, med en presisering om at signerte samarbeidsavtaler med SIVA og Nasjonalparken Næringshage AS foreligger. Styret anser i sak 36/17 at forutsetningene for å igangsette salgsprosessen er til stede. Styret ber om at det inngås intensjonsavtaler med SIVA og Nasjonalparken Næringshage AS.

Gjeldende vedtekter:

Den 14.06.2013 endret Oppdal Næringshage AS navn til Oppdal Næringshus AS. Formålet til selskapet er spesifisert i vedtektene § 3 vedtatt den 14.06.13:
Selskapets virksomhet er drift av næringshage, herunder utvikling, koordinering og samlokalisering av etablerere og kunnskapsbasert næringsvirksomhet i Oppdal. Selskapets virksomhet er allmennyttig og et verktøy i kommunens tilrettelegging for næringsutvikling. Selskapet skal ikke drive ervervsmessig virksomhet. Finansieringen av selskapet baseres på tilskudd fra det offentlige, prosjektarbeid, salg av tjenester til det offentlige, samt utleie til etablerere basert på selvkostprinsippet.

Arbeidet med forslag til nye vedtekter

Kommunestyret godkjente forslag til nye vedtekter den 13.04.2016 sak 16/19 nye vedtekter for Oppdal Næringshus AS. Ordfører gis i vedtaket fullmakt til å avholde ekstraordinær generalforsamling for endelig godkjenning av vedtekter i Oppdal Næringshus AS. Nye vedtekter ble så behandlet på styremøte den 27.04.16 og styret vedtok i sak 9/16 å legge fram vedtektene som er vedtatt i kommunestyret for ekstraordinær generalforsamling. I forslag til nye vedtekter lyder ny § 3 slik:
Selskapets virksomhet er utleie og drift av eiendom, samt eierskap i tilsvarende selskaper.

Styret behandler i sak 11/16 samme møte innkalling til ekstraordinær generalforsamling for å godkjenne selskapets nye vedtekter.

Etter behandlingen i styret har selskapets revisor kommet med ny betenkning omkring vedtektene som er behandlet av styret den 22.08.16 sak 22/16. Dette innebærer at styret må utarbeide nye vedtekter og legge disse fram for kommunestyret og generalforsamlingen.

Forslag til nye vedtekter ble behandlet i sak 05/17 den 06.01.17. Forslag til ny § 3 lyder slik:

Selskapets virksomhet er drift og utleie av eiendom til nyetablerte bedrifter og kompetansebedrifter, samt eierskap i andre eiendomsselskap. Selskapet har et ikke-kommersielt formål. Selskapets virksomhet er allmennyttig og et verktøy i kommunens tilrettelegging for næringsutvikling.

Styret vedtok at styreleder tar en runde mot BDO og rådmannen før saken tas opp i kommunestyret.

I styrets sak 15/17 den 28.02.17 anser styret nå at omstillingen er kommet så langt at det er riktig å foreslå nye vedtekter for kommunestyret.

I styrets sak 23/17 den 03.05.17 er nye vedtekter ført opp som sak til generalforsamlingen. Til generalforsamlingen avholdt den 13.06.2017 var ikke nye vedtekter ført opp som sak.

Selskapet er i omstilling og nye vedtekter er under utarbeidelse, jf styrets vedtak i sak 37/17 den 24.08.17: *Styrets leder gjennomfører arbeidet med nye vedtekter og aksjeoverføring i nært samarbeid med BDO. BDO bes også om å gi råd omkring avviklingen av kontrakten med Bane Nor».*

I foreløpig forslag (mottatt 6. 9.2017) til nye vedtekter er foreslått § 3 formål: «*Selskapets virksomhet er å kjøpe, eie, drifte, fremleie og selge fast eiendom, samt kjøpe, eie og selge aksjer og selskapsandeler i andre selskaper*». Det gjenstår videre behandling i styre, kommunestyre og generalforsamling.

Selskapets revisor, BDO, har gjennomført vurderinger vedrørende skattemessige forhold for selskapet. BDO innhentet vurdering fra Skatt Midt – Norge som konkluderer med at Oppdal Næringshus AS driver skattemessig virksomhet og er derfor pliktig til å sende inn skattemelding fra og med inntektsåret 2016. Dette er en av årsakene til at arbeidet med nye vedtekter har tatt tid.

Sammensetning av styre

Selskapets styre består i dag av 3 medlemmer med personlige varamedlemmer. Av styrets medlemmer velges 2 av Oppdal kommune.

Etter møte i generalforsamlingen 13.06.2017 er styret sammensatt slik:

- Jan Bredeveien   styrets leder
- Trond Mesloe   styremedlem
- Bjørg Marit Sæteren   styremedlem

Styreleder er kontaktperson og ansvarlig for selskapets daglige drift.

Økonomiske nøkkeltall

Noen økonomiske nøkkeltall for selskapet for siste 4 år:

(alle tall i hele tusen)

	2016	2015	2014	2013
Salgsinntekter	179	647	88	163
Andre driftsinntekter	2019	2579	1415	1376
Resultat drift	10	-60	-112	-58
Finansposter	- 9	-16	-40	40
Årsresultat	1	-75	-72	-9
Innskutt EK	4858	4858	4758	4758
Herav selskapskapital	700	700	700	700
Opptjent EK	1143	1142	1249	1321
EK + Gjeld	6869	8418	6321	6736
Egenkapital i % Sum EK og Gjeld	87,4	71,3	95	90,2

Oppdal Skysstasjon AS og Oppdal Næringshage AS fusjonerte fra 1.1.2015. Tar derfor med nøkkeltall fra 31.12.2014 for Oppdal skysstasjon:

	2014	2013
Salgsinntekter	501	249
Andre driftsinntekter	1951	1764
Resultat drift	92	116
Finansposter	-46	-52
Årsresultat e/skatt	43	32
Innskutt EK	100	100
Opptjent EK	-31	-74
EK + Gjeld	2020	2403
Egenkapital i %	2,1 %	1,4 %
Sum EK og Gjeld		

1.4 Aksjeselskapsformen

Et viktig kjennetegn med aksjeselskapsformen er eiernes begrensede økonomiske ansvar. Eierne er ikke ansvarlig for selskapets forpliktelser utover innskutt kapital. Dette innebærer at et AS, i motsetning til en kommune kan gå konkurs. Dette vil innebære at lånevilkårene for et AS vil være dårligere enn for en kommune.

Vi presenterer her noen generelle merknader om selskapsstyring som danner bakteppe for eierskapskontrollen.

I aksjeselskaper finnes det tre hovedroller:

- Eier
- Styre
- Daglig leder

Eierrollen utøves gjennom generalforsamlingen. Eierne/generalforsamlingen velger styret i selskapet. I henhold til aksjelovens bestemmelser er ikke aksjeeierne faktiske eiere av selskapet, som en selvstendig juridisk person, men eier kun verdipapiret – aksjen – som gir adgang til generalforsamlingen der eierrettighetene kan utøves etter aksjelovens bestemmelser. Det er gjennom å definere formålet for selskapet, gjennom vedtekter og ved å gi føringer gjennom vedtak i generalforsamlingen at eieren kan utøve eierskapet sitt. Eierrollen utøves således primært i generalforsamlingen.

Forvaltningen av selskapet hører inn under styret som arbeider selvstendig innenfor aksjeloven og andre relevante lover og forskrifter samt selskapets vedtekter og andre rammer gitt i form av vedtak i generalforsamlingen. Styrets oppgaver vil være å stå for den totale ledelse og utvikling av selskapet, både strategisk og operativt. Innenfor sitt mandat fatter styret beslutninger og har ansvaret for gjennomføring. Styret plikter å etterkomme beslutninger fattet i generalforsamlingen når de er i samsvar med selskapets formål, vedtekter og lov. Generalforsamlingens instruksjonsrett til styret er begrenset til de sakene som

kommer opp i generalforsamlingens møte, og som ikke går utover styrets egen kompetanse. Generalforsamlingen kan gi føringer og forventinger om mange forhold, men ikke overstyre styrets kompetanseområder. Verken kommunestyret eller rådmann har instruksjonsmyndighet overfor styret eller daglig leder. Skulle kommunestyret ha merknader til utviklingen av selskapet, må dette tas opp i generalforsamlingen som sak med tilhørende vedtak, alternativt ved å velge nytt styre som i større grad er innstilt på å lede selskapet slik eierne ønsker.

Det er et viktig prinsipp i aksjeloven at de tre rollene, eier, styret og daglig leder, ikke blandes sammen. Eierne bør ha klare meninger om hva som er eieroppgaver, eierroller, og hvilke kanaler eieren skal benytte for å påvirke virksomhetens utvikling.

Aktivt eierskap betyr ikke detaljstyring, overstyring eller for stor grad av operativ nærhet. En eier skal ha distanse og overblikk som gir generalforsamlingen grunnlag for strategiske føringer. En eier skal ikke gripe inn i selskapets ledelse. Ledelsen tillegger styret i samspill med daglig leder.

1.5 Eierstyring

KS Eierforum har utarbeidet 21 anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt eide selskaper og foretak (sist revidert i 2015). Noen av anbefalingene vil kunne være kriterier for vurderinger vi kommer til å gjøre i forhold til problemstillingene i bestillingen av denne selskapskontrollen. En av anbefalingene går på at kommunen skal utarbeide **eierskapsmelding**. Eierskapsmelding defineres her som et overordnet politisk styringsdokument for virksomhet som er lagt til et annet rettssubjekt, eget styre eller en vertskommune eller til et annet interkommunalt organ. Gjennom eierskapsmeldingen kan kommunen gi mer overordnede styringssignaler til selskapene. Eierskapsmeldingen bør reflektere det rettslige ansvarsforhold mellom selskapsform og eier.

Et grunnleggende dilemma ved å fristille deler av den kommunale virksomheten gjennom opprettelse av selvstendige selskaper, er hvordan man skal balansere frihet og styring.

Sett fra et demokratisk ståsted vil dette være et spørsmål om hvor langt man kan gå i retning av å gi selskapene en fristilt rolle, slik at de kan drive på en forretningsmessig effektiv måte uten at man mister muligheten for overordnet politisk styring og kontroll.

Som nevnt ovenfor, når det gjelder aksjeselskaper, har kommunen ingen formell makt i selskapet utenfor generalforsamlingen. Generalforsamlingen velger styret i selskapet og har dermed herredømme over styresammensetningen. Dette er et viktig grunnlag for eiermessig styring og kontroll av selskapet. Andre virkemidler som kommunen i kraft av å være eier kan benytte er først og fremst knyttet til utformingen av vedtektene til selskapet, instruksjer samt andre styringsdokumenter som fastsetter rammer og nærmere regler for styret og daglig leders drift av selskapet. I denne sammenheng kan kommunen i kraft av å være eier også legge føringer i forbindelse med utarbeidelse av selskapets strategi, hva

som skal være prioriterte mål og hva som skal være indikatorer for suksess. Vi kan si at eierstrategi er de prioriteringer, tiltak og resultatkrav kommunen har overfor det enkelte selskap for å sikre at selskapet ivaretar målsettinger som eieren har satt.

Sammendrag av noen av KS anbefalinger om eierskap og selskapsledelse og kontroll av kommunalt eide selskaper og foretak:

Anbefaling 1: Obligatorisk opplæring og informasjon til folkevalgte

Kommuner bør som en del av folkevalgtprogram gjennomføre obligatoriske kurs eller eierskapsseminar. Den første opplæringen bør gjennomføres i løpet av de første 6 månedene av valgperioden. Det anbefales også at det nye kommunestyret tidlig i perioden får en oversikt over status for selskapene.

Anbefaling 2: Vurdering og valg av selskapsform

Det er eiers ansvar å sikre en selskapsform som er tilpasset selskapets formål, eierstyringsbehov, samfunnsansvar, hensynet til innsyn, markedsforhold og det aktuelle lovverket.

Anbefaling 4: Utarbeidelse av eierskapsmeldinger

Kommunestyret bør hvert år fastsette overordnede prinsipper for sitt eierskap ved å utarbeide en eierskapsmelding for alle sine selskaper.

Anbefaling 5: Utarbeidelse og revidering av styringsdokumenter

Kommunestyret skal utarbeide og bør jevnlig revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet.

Anbefaling 6: Eiermøter

KS anbefaler at det jevnlig gjennomføres eiermøter for å bidra til god eierstyring og kommunikasjon med selskapet. Et eiermøte er et møte mellom representanter fra kommunen som eier, styret og daglig leder for selskapet.

Anbefaling 7: Eierorganets sammensetning og funksjon

Avhengig av selskapets formål, anbefales det som en hovedregel at kommunestyret oppnevner sentrale folkevalgte som selskapets eierrepresentanter i eierorganet. Eierstyring skal utøves innenfor rammen av kommunestyrets vedtak.

Anbefaling 8: Gjennomføring av generalforsamlinger og representantskapsmøter

De formelle eiermøtene er generalforsamling eller representantskap. Det er styret som innkaller. Bestemmelser om innkallingsfrist bør tas med i vedtektene, slik at det tas hensyn til kommunens behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker

Anbefaling 9: Sammensetning av styret

Det er eiers ansvar å sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskaps virksomhet. Det anbefales at kommunen sikrer opplæring av styremedlemmene.

Anbefaling 11: Kjønnsmessig balanse i styrene

Det anbefales at eierorganet uavhengig av organisasjonsform tilstreber balansert kjønnsrepresentasjon. Styremedlemmene behøver ikke være bosatt i kommunen.

Anbefaling 12: Rutiner for å sikre riktig kompetanse i selskapsstyrene

Eier har ansvar for å sikre at styret har den nødvendige kompetansen for å nå selskapets mål. Eier bør også anbefale styret selv jevnlig å vurdere egen kompetanse ut fra eierens formål med selskapet. Det er derfor anbefalt flere rutiner for å sikre nødvendig kompetanse.

I anbefalingen listes opp rutiner for å sikre utvikling av nødvendig kompetanse i styret. Det anbefales at styret etablerer følgende rutiner:

- Fastsetter styreinstruks og instruks for daglig leder med særlig vekt på en klar intern ansvars- og oppgavefordeling
- Foretar en egevaluering hvert år
- Vurderer behovet for ekstern styreopplæring. Nye styremedlemmer skal gis opplæring om ansvar, oppgaver og rollefordeling
- Gjennomføre egne styreseminarer om roller, ansvar og oppgaver
- Fastsetter en årlig plan, herunder møteplan, for sitt arbeid med vekt på mål, strategi og gjennomføring
- Gir en samlet redegjørelse for selskapets styring og ledelse i en årsrapport

Anbefaling 15: Habilitetsvurderinger

Det anbefales at styrene etablerer faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter. Ordfører og rådmann bør ikke sitte i styret i selskaper.

Anbefaling 18: Arbeidsgivertilhørighet i selvstendige rettssubjekter

Det anbefales at selskapene søker medlemskap i en arbeidsgiverorganisasjon. KS Bedrift vil være et naturlig valg for mange av disse selskapene.

Anbefaling 19: utarbeidelse av etiske retningslinjer

Eier bør påse at selskapsstyrene utarbeider, og jevnlig reviderer, etiske retningslinjer for selskapsdriften.

Anbefaling 21: Utøvelse av tilsyn og kontroll

Kommunestyret har både et tilsyns- og kontrollansvar for å sikre at kommunen når sine mål, at regelverket etterleves og at etiske hensyn ivaretas. Kontrollen utføres blant annet gjennom regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. Kontrollansvaret gjelder også når virksomheten er skilt ut i egne selskaper.

Ovenstående vil være grunnlag (kriterier) for våre vurderinger av de faktiske forholdene når det gjelder eierskapskontrollen i Oppdal Næringshus AS. Vi understreker at dette oppdraget er en eierskapskontroll, noe som innebærer fokus på kommunen og den som utøver kommunens eierinteresser. Søkelys blir ikke rettet mot styret og daglig leders forvaltning av selskapet.

1.6 Eierskapsmelding i Oppdal kommune

Det kan være nyttig å skille mellom eierskapspolitikk og eierstrategi. Med eierskapspolitikk forstår vi her de overordnede premisser som kommunen legger til grunn for forvaltningen av sine selskaper og eierandeler. Dette innebærer med andre ord hva slags systemer, retningslinjer og rutiner kommunen skal ha for utøvelse av sitt eierskap. Dette kan bl.a. omfatte rutiner for rapportering, premisser for valg av styremedlemmer, premisser for valg av selskapsorganiseringer, premisser for utøvelser av eierskap osv. Dette er med andre ord et rammeverk for eierstyring som det vil være fordel at det er bred politisk tilslutning til.

En viktig del av eierskapsmelding er å få på plass et slikt rammeverk.

Eierskapsstrategiene vil utgjøre de prioriteringer, tiltak og resultatkrav kommunen har overfor det enkelte selskap for å sikre at selskapet ivaretar de målsetninger som eierne har satt. En grunnleggende forutsetning for en strategisk drift av selskapet er en klar og presis eierstrategi hvor eiers forventninger til selskapet formuleres.

Oppdal kommunes eierskapspolitikk

Oppdal kommune har utarbeidet eierskapsmelding som ble vedtatt av kommunestyret i møte den 11.04.2012, sak 12/24.

I kommunens eierskapsmelding vil det være naturlig å redegjøre for hvilke strategier og forventninger kommunen har for sitt eierskap i selskaper.

Kommunens motiver for eierskap kan generelt skilles i følgende 4 motiver:

Finansielt motivert

Selskaper der motivet og hovedbegrunnelsen for eierskapet er muligheter for økonomisk utbytte og avgrensning av kommunen sin økonomiske risiko. Formålet er naturlig for selskaper som er forretningsmessig orientert, og der bedriftsøkonomiske kriterier for lønnsomhet ligger til grunn for selskapet sitt arbeid.

Politisk motivert

Selskaper der motivet er en samfunnsnyttig og strategisk posisjonering av kommunen/regionen. Verken økonomi eller hensynet til tjenesteproduksjon er en viktig begrunnelse for slikt eierskap.

Effektivisering av tjenesteproduksjon

Selskaper som i hovedsak er motivert og grunnlagt med forventning om mer effektiv tjenesteproduksjon og bedre forvaltning.

Samfunnsøkonomisk motivert

Selskaper som er motivert i at kommunen gjennom slike selskaper vil oppnå totalt sett mer samfunnsøkonomiske gunstige resultater. Offentlig engasjement og styring i oppgaveløsningen vil være en sentral begrunnelse for et slikt selskap.

Retningslinjer for eierskap, ledelse og kontroll av selskap

Oppdal kommune sine retningslinjer tar utgangspunkt i KS sine anbefalinger og har utarbeidet 19 råd om kommunalt eierskap. Rådene er som følger:

1. Oppdal kommune skal gjennomføre opplæring i eierstyring i forbindelse med den obligatoriske folkevalgtopplæringen etter hvert kommunestyrevalg.
2. Oppdal kommune sin eierskapsmelding skal oppdateres av kommunestyret selv annet hvert år, og gjennomgå en grundig revidering en gang i hver valgperiode samtidig med kommuneplanen.
3. Oppdal kommune skal ha et langsiktig og ansvarlig perspektiv på sitt eierskap i ulike selskap. Målet med eierskapet skal være tydelig, og gå fram av selskapsavtalen/vedtektene. Samfunnsansvar, åpenhet, likestilling og etikk må vurderes.
4. Ved spørsmål om oppretting av selskap eller endring av selskapsform skal Oppdal kommune legge vekt på følgende vurderingstema:
  - a. Muligheten for politisk styring
  - b. Økonomisk ansvar og risiko for kommunen
  - c. Selskapets frihet og fleksibilitet
  - d. Juridisk status
5. For selskap som både driver monopol- og konkurransevirkosomhet skal Oppdal kommune ha en særskilt vurdering av selskapsorganiseringen.
6. Kontrollutvalget skal utarbeide en årlig plan for gjennomføring av selskapskontroll. Ved kontrollgjennomføring skal eierskapsmeldingen være det mest sentrale eierstyringsdokumentet. Kontrollutvalget vurderer selv om det er behov for å være til stede under generalforsamlinger.
7. Ordføreren er Oppdal kommune sin representant under generalforsamlinger i aksjeselskap. Varaordføreren kan møte i stedet for ordføreren. I selskap hvor kommunen eier mer enn 30 % av aksjene skal Oppdal kommune alltid være representert under generalforsamlinger. Ordføreren vurderer selv behovet for å være til stede i selskap hvor kommunen har mindre eierandel.

I andre saker enn ordinære generalforsamlingssaker i hht aksjeloven skal ordføreren innhente mandat fra kommunestyret, jfr pkt 8.
8. Oppdal kommune skal ha et klart skille mellom de politiske funksjonene som utøves i valgte organ, og selskapsfunksjonene som utøves i selskapets styrende organ. I saker til generalforsamlingen hvor det kreves en forutgående politisk avklaring, skal kommunens forvaltningsregler for saksforberedelse og saksutsendelse følges.
9. Den samlede kompetansen i styret skal vurderes i forhold til selskapets spesifikke formål.

Et styre skal både ha den nødvendige kompetansen til å følge opp eierens forventninger, generell lederkompetanse, og kompetanse innen selskapets virksomhetsområder. I forkant forbereder rådmannen styringsrammer etter ønsker fra valgkomitèen.
10. Funksjonen som valgkomitè for styreutnevning skal utøves av formannskapet. Formannskapet fremmer innstilling til kommunestyret. I forkant forbereder

rådmannen etter ønske fra valgkomiteen kriterier for styrets komplementære kompetanse.

11. Styrelederen har hovedansvaret for å sikre at styrearbeidet fungerer godt, og at styrets kompetanse blir utviklet gjennom årlig styreevaluering. Før valgkomiteen (formannskapet) fremmer sin innstilling, skal kompetansebehovet være drøftet med styrelederen.
12. Ved konsernorganisering skal datterselskap ha andre styremedlemmer enn morselskapet.
13. Oppdal kommune skal som hovedregel ha ordninger med numerisk valg av vararepresentanter.
14. Når det er aktuelt å velge ledende politikere inn i selskapsstyrer, skal det foretas en særskilt vurdering av hvilke habiliteringsproblemer som kan oppstå.
15. Uavhengig av selskapsform vil Oppdal kommune arbeide for lik kjønnsrepresentasjon i styrer. Dette gjelder også selskapenes datterselskap.
16. En prinsipiell diskusjon bør foretas i forbindelse med eierskapsmeldinger, og den faste godtgjøringen til styremedlemmer skal både reflektere selskapets kompleksitet og omfang, og lønns- og godtgjørelsesnivået i Oppdal kommune.
17. For selskap som er organisert som selvstendig rettssubjekt skal styret vurdere behovet for å være medlem i en arbeidsgiverorganisasjon.
18. Oppdal kommune ønsker at etiske prinsipper og samfunnsansvarlig forretningsdrift blir forankret i selskap som kommunen eier eller har eierinteresser i. Styret står ansvarlig for at etiske retningslinjer blir utarbeidet og fulgt opp.
19. Rådmannen eller hans underordnede skal ikke sitte i styre for selskap der kommunen har eierinteresser. For kommunale foretak skal rådmannen utøve tilsynsfunksjoner på vegne av kommunestyret, og kan på eget initiativ fremme saker for kommunestyret som berører KF`enes virksomhet.

Beskrivelse av selskapsformer

I eierskapsmeldingen kapittel 3 beskrives ulike selskapsformer som kommunen i prinsippet står fritt til selv å velge imellom (når det er aktuelt med selskapsdannelse).

Eierinteresser

I eierskapsmeldingen kapittel 4 beskrives kommunens eierinteresser med vurdering, eierstrategi, generelle retningslinjer, vedtektsfestet formål, eierandel og organisering.

2 PROBLEMSTILLINGER:

I henhold til bestillingen fra kontrollutvalget ønskes følgende problemstillinger belyst:

- Har kommunen etablert en eierstrategi for selskapet?
- Utøver generalforsamlingen sin myndighet i henhold til lover og regler?
- Sørger styret for en forsvarlig forvaltning av selskapet?
- Er kommunens representasjon i selskapets organer ivaretatt?

- Hvordan rapporteres det fra valgte representanter til kommunens politiske organer?
- Har kommunen etablert et system for oppfølging av selskapet?
- Har kommunen etablert rutiner for opplæring i styrearbeid?

3 HAR KOMMUEN ETABLERT EN EIERSTRATEGI FOR SELSKAPET?

3.1 Fakta

Kommunens motiver for eierskap kan generelt skilles i 4 motiver som er beskrevet i kommunens eierskapsmelding:

- Finansielt motivert
- Politisk motivert
- Effektivisering av tjenesteproduksjon
- Samfunnsøkonomisk motivert

Aktuelle anbefalinger fra KS som berører problemstillingen:

- Anbefaling 4 utarbeidelse av eierskapsmelding
- Anbefaling 5 utarbeidelse og revidering av styringsdokumenter
- Anbefaling 6 eiermøter
- Anbefaling 19 eier oppfordres til å påse at selskapsstyrene utarbeider og jevnlig reviderer etiske retningslinjer for selskapsdriften

I eierskapsmeldingen foreligger det en vurdering av kommunens eierskap for Oppdal Næringshage AS og Oppdal Skysstasjon AS (fusjonerte med Oppdal Næringshage AS den 1.1.2015).

Eierskapsmeldingen er fra april 2012 og opplysningene om Oppdal Næringshage AS og Oppdal Skysstasjon AS er for så vidt utdaterte. Deler av arbeidsoppgavene som her er oppgitt som Oppdal Næringshage AS sine oppgaver er i ettertid overført til Nasjonalparken Næringshage AS, og Oppdal næringshage er fusjonert med Oppdal Skysstasjon AS, og skiftet navn til Oppdal næringshus AS.

Vi velger likevel å ta med noen av opplysningene som er beskrevet i vurdering av selskapene.

Oppdal Næringshage AS (nå Oppdal næringshus AS):

«Næringsutvikling skal være viktig for at nye virksomheter og arbeidsplasser kan bli etablert i Oppdal. Oppdal Næringshage AS som er kommunens heleide selskap skal bidra med nødvendig kompetanse for bærekraftig vekst i kommunen»

Eierstrategi: «Oppdal kommune skal legge til rette for næringsutvikling i kommunen. Oppdal Næringshage AS som heleid kommunalt selskap er et viktig redskap for å nå dette målet.

Generelle retningslinjer: «Oppdal Næringshage AS må aktivt markedsføre sin kompetanse for å tiltrekke seg potensielle etableringer av ny næringsvirksomhet. Selskapet må kartlegge eget behov for økt kompetanse som rådgiver. Formålet er å skape levekraftige virksomheter som kan stå på egne bein.»

Kommentar fra revisjon:

Vedtektenes formål som er oppgitt er det samme som Oppdal Næringshus AS har per i dag. Oppdragsavtalen til å utføre tiltaksoppgaver for rådmannen i Oppdal kommune er overført til Nasjonalparken Næringshage AS

Oppdal Skysstasjon AS

«Oppdal kommune må vurdere behovet for Oppdal Skysstasjon AS som eget selskap ved den videre utviklingen av Destinasjon Oppdal AS, og eventuelt fusjonere selskapet med Oppdal Næringshage AS.»

Vedtektsfestet formål: «Drift og utvikling av turistkontor og skysstasjon og dertil hørende virksomhet, samt deltakelse i selskaper av samme eller annen art gjennom aksjetegning eller på annen måte.»

Kommentar fra revisjon:

Selskapet er fusjonert med Oppdal næringshus AS og opplysningene er utdatert.

Spørsmål til eier

Vi har stilt noen spørsmål til Oppdal kommune som eier om eierstrategi for selskapet. Nedenfor følger spørsmålene med svar gitt fra ordfører

Hvorfor er virksomheten organisert som eget selskap?

Svar: «I forbindelse med etableringen av Nasjonalparken Næringshage AS ble navnet på selskapet Oppdal Næringshage AS endret til Oppdal Næringshus AS. I 2012 ble Nasjonalparken Næringshage AS opprettet, og kommunen gjennom Oppdal Næringshus AS (ON) fikk 15,3 % eierandel i næringshagen. Oppdal Næringshus AS er i dag et rent eiendomsselskap. Vedtaksfestet mål ble da: Selskapets virksomhet er drift av næringshage, herunder utvikling, koordinering og samlokalisering av etablerere og kunnskapsbasert næringsvirksomhet i Oppdal. Selskapets virksomhet er allmenntilgjengelig og et verktøy i kommunens tilrettelegging for næringsutvikling.

Erfaringen etter 2 års drift var at terskelen for å hende seg til næringshagen er betydelig lavere enn den var til Oppdal kommune.»

Hva er begrunnelsen for valg av selskapsform?

Svar: «Kommunen har lagt vekt på følgende i vurdering av selskapsform (nedfelt i eierskapsmeldingen):

- a) Mulighet for politisk styring
- b) Økonomisk ansvar og risiko for kommunen
- c) Selskapets frihet og fleksibilitet
- d) Juridisk status

Er det utarbeidet eierstrategi for selskapet/virksomheten?

Svar: «Eierstrategien for daværende Oppdal Næringshage AS er formulert i eierskapsmelding for Oppdal kommune fra 2012; Oppdal kommune skal legge til rette for næringsutvikling i kommunen. Oppdal Næringshage AS som heleid kommunalt selskap er viktig for å nå dette målet.»

Hvilke målformuleringer, verdidokumenter og etiske retningslinjer har eier utarbeidet?

Svar: «Formålet med selskapet var å være fødselshjelper og stille kontorlokaler m.v. til disposisjon for nye etablerere o.a. som ønsket å starte virksomhet i Oppdal. I formannskapet i 2006 behandlet man sak om Oppdal Næringshage AS, og der fremkom det at: Det er styrets ansvar å oppfylle kommunens forventninger til utvikling av næringshagen men det er kommunens ansvar, som eier av selskapet, å legge til rette for at den positive utviklingen kan fortsette. Det er opprettet selskapsavtale 30.08.2006 som konkretiserer forventningene. I henhold til eierskapsmeldingen tillegges det styret å være ansvarlig for at etiske retningslinjer blir utarbeidet og fulgt opp».

Spørsmål til styret

Vi har stilt følgende spørsmål til styret i Oppdal Næringshus AS: Hvilke målformuleringer, verdidokumenter og etiske retningslinjer forholder styret seg til?

Svar: «Viktigste retningslinjer har vært selskapets vedtektsfestede formål. Styret er også kjent med kommunens eierskapsmelding og etiske retningslinjer».

3.2 Revisjonens vurdering

Oppdal kommune har ved etableringen av selskapet i 2002 og senere ved oppdatering av selskapets vedtekter gitt tydelige uttrykk for en eierstrategi gjennom vedtektenes formålsparagraf. Gjennom behandlede saker i kommunestyret har kommunen gitt generelle retningslinjer og forutsetninger for sitt eierskap i Oppdal Næringshus AS.

I eierskapsmeldingen er strategien at Oppdal Næringshage AS som heleid kommunalt selskap er et viktig redskap for å nå målet med å legge til rette for næringsutvikling i kommunen. Dette er riktignok svært overordnet og utdatert med hensyn til selskapets rolle- og arbeidsoppgaver i dag.

Eierskapsmeldingen har ikke blitt oppdatert som forventet annen hvert år av kommunestyret selv, eller en grundig revidering etter siste avholdte valg i 2015. Det er viktig i forhold til endringer i hvordan kommunale oppgaver fordeles, og

samtidig kunne bidra med oppdrag som styrker selskapet at eierskapsmeldingen er oppdatert.

I sitt svar sier kommunen som eier at eierskapsmeldingen skal revideres høsten 2017.

Etiske spørsmål må tas på alvor fordi det er viktig at allmennheten har tillit til at kommunen har en høy etisk standard i sin virksomhet. Kommunale selskaper forvalter også fellesskapets ressurser og omdømmet vil også avhenge av hvordan kommunen forvalter samfunnsansvaret gjennom sine bedrifter.

Oppdal kommune som eier har nedfelt i eierskapsmeldingen at *styret står ansvarlig for at etiske retningslinjer blir utarbeidet og fulgt opp*. I følge opplysningene vi har mottatt har ikke styret utarbeidet etiske retningslinjer. Vår mening er at styrets ansvar her er tydelig definert i kommunens eierskapsmelding, og burde vært fulgt opp av styret i selskapet.

Etter vår vurdering har eierne gjennom selskapets vedtekter gitt en tydelig beskrivelse av hva som er selskapets formål, men det er ikke gitt en presis eierstrategi i eierskapsmeldingen. Eiernes målsettinger, forventninger og resultatkrav bør være grunnleggende forutsetninger for en strategisk drift av selskapet. Eier utdyper i svaret at strategier/ retningslinjer/instruksjoner for styret og daglig leder vil i forbindelse med evalueringen bli tatt inn i den selskaps-spesifikke delen av eierskapsmeldingen. Det er også viktig at det følges opp at selskaper utarbeider etiske retningslinjer som beskrevet i eierskapsmeldingen.

4 UTØVER GENERALFORSAMLINGEN SIN MYNDIGHET I HENHOLD TIL LOVER OG REGLER?

4.1 Fakta

Aksjelovens bestemmelser regulerer generalforsamlingens oppgaver og myndighet. Gjennom generalforsamlingen utøver aksjeeierne den øverste myndighet i selskapet, jfr. lovens § 5-1. Generalforsamlingen skal etter lovens § 5-5 behandle og godkjenne selskapets årsregnskap, årsberetning og utdeling av utbytte, og ellers andre saker som etter loven eller vedtektene hører under generalforsamlingen.

Ordføreren i Oppdal utgjør selskapets generalforsamling.

Møteprotokoller fra 19.02.2015, 29.03.2016 og 13.06.2017 viser at generalforsamlinger har vært avholdt.

I møtene er følgende typer saker behandlet og avgjort:

- Godkjenning av innkalling og dagsorden
- Valg av møteleder og personer til å underskrive møteprotokollen
- Godkjenning av årsregnskapet og årsberetningen. (Revisors beretning er lagt fram men ikke særskilt nevnt i vedtak)
- Fastsetting av styrets godtgjørelse
- Valg av styrets leder og øvrige valg til styret

- Fusjonsplan for fusjon mellom Oppdal Næringshus AS og Oppdal Skysstasjon AS
- Godkjenning av godtgjøring til revisor
- Vedtak om fullmakt til salg av selskapets eierandeler i Inge Krokans veg 9 (2017)

Aktuelle anbefalinger fra KS som berører problemstillingen:

- Anbefaling 8 Gjennomføring av generalforsamling og representantmøter
- Anbefaling 21 Utøvelse av tilsyn

I Oppdal kommunes eierskapsmelding er kontrollutvalgets rolle nærmere definert i punkt 6 tilsyn og kontroll: «Kontrollutvalget skal utarbeide en årlig plan for gjennomføring av selskapskontroll. Ved kontrollgjennomføringen skal eierskapsmeldingen være det mest sentrale eierskapsdokumentet. Kontrollutvalget velger selv om det er behov for å være til stede under generalforsamlinger».

4.2 Revisjonens vurdering

Det ligger betydelige utfordringer i forhold til å etterleve aksjelovens bestemmer, det er et komplekst lovverk som krever stor kompetanse. Det vil ofte være slik at generalforsamlingen er prisgitt styret og daglig leders saksforberedelser. Men dette fritar ikke generalforsamlingens ansvar for at styret og daglig leder besitter nødvendig kompetanse. Med bakgrunn i møteprotokoller synes formaliteter rundt avvikling av generalforsamling å være tilfredsstillende.

Etter kommuneloven vil det være kommunestyret som har møterett i generalforsamlinger. Det vurderes som en god løsning at det er ordfører som representerer eier på generalforsamlingen.

I gitte situasjoner kan det være behov for dialog mellom kommunestyret og eierrepresentanten. Dette er avklart i kommunens eierskapsmelding punkt 7.

Kontrollutvalget utarbeider en plan for gjennomføring av selskapskontroll og foretar prioriteringer av hvilke selskap det skal foretas forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll på. Planen blir oversendt til kommunestyret som kan gjøre endringer av prioriteringer. Kontrollutvalget har hittil ikke vært representert på generalforsamlinger.

Generalforsamlingen har etter vår oppfatning behandlet lovpålagte saker etter aksjeloven, og andre vesentlige saker.

5. SØRGER STYRET FOR EN FORSVARLIG FORVALTNING AV SELSKAPET?

5.1 Fakta

Aksjeloven har klare bestemmelser om forvaltningen av aksjeselskap i § 6 – 12:

1. *Forvaltningen av selskapet hører under styret. Styret skal sørge for forsvarlig organisering av virksomheten.*
2. *Styret skal i nødvendig utstrekning fastsette planer og budsjetter for selskapets virksomhet. Styret kan også fastsette retningslinjer for virksomheten.*
3. *Styret skal holde seg orientert om selskapets økonomiske stilling og plikter å påse at dets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll.*
4. *Styret iverksetter de undersøkelser det finner nødvendig for å kunne utføre sine oppgaver. Styret skal iverksette slike undersøkelser dersom dette kreves av ett eller flere av styremedlemmene.*

Videre følger det av § 6 – 13 - styrets tilsynsansvar:

1. *Styret skal føre tilsyn med den daglige ledelse og selskapets virksomhet for øvrig*
2. *Styret skal fastsette instruks for den daglige ledelse*

Gjennomgang av styreprotokoller 2014- 2015 – 2016 og hittil 2017

Vi har gjennomgått styreprotokollene i perioden 2014 – 2017. Følgende saker er behandlet i perioden:

2014 – 10 saker

2015 – 13 saker

2016 – 23 saker

2017 – 41 saker pr 24.08.2017

Styret har behandlet godkjenning av protokoll, godkjenning av årsregnskap og årsberetning, innkalling til generalforsamling, rapporter fra styreleder, budsjett, forslag til nye vedtekter samt andre saker. Alle styreprotokoller er underskrevet.

Her er oversikt over noen av sakene styret har behandlet i perioden utover nevnte saker ovenfor:

- Fusjon
- Omstilling, kostnadskutt og personalsaker
- konvertering av utestående krav til aksjekjøp
- Omgjøring av utestående krav til arbeid for beløpet
- Overføring av AGA- fondet og KK- prosjektet til ONF
- Salg av næringshuset

Arbeidsavtale med styrets leder

Ny arbeidsavtale med styreleder vedtatt 09.06.2017. Styreleders viktigste oppgave er definert til å slutføre omstillingsprosessen som beskrevet i årsberetningen for 2016. Konkrete oppgaver: kostnadskutt, opprydding i ulike administrative forhold og nedbemanning, sikre inntekter gjennom utleie og sikre gode forhold for leietakerne, samt gjennomføre salg av næringshuset og søke å oppheve kontrakten med Bane Nor så raskt som mulig.

Arbeidet skal skje i samarbeid med selskapets valgte styre og i kontakt med selskapets eier, Oppdal kommune.

Oppdal Næringshus AS har styrebehandlet at de ikke ønsker å ha ansatte, og at Jan Bredeveien skal derfor fakturere sitt arbeid gjennom sitt selskap Innovox AS.

Spørsmål til eier

Vi har stilt noen spørsmål til Oppdal kommune som eier om styrets forvaltning av selskapet. Nedenfor følger spørsmålene med svar gitt fra ordføreren.

Har eier definert strategier/retningslinjer/instrukser for styret og daglig leder?

Svar: *«Nei, ikke utover selskapsavtale datert 30.08.2006 og vedtak i formannskapet i 2006: det er styrets ansvar å oppfylle kommunens forventninger til utvikling av næringshagen, men det er kommunens ansvar, som eier av selskapet, å legge til rette for at den positive utviklingen kan fortsette.»*

Gjøres det evaluering av styret?

Svar: *«Det foreligger ikke skriftlig evaluering av styret.»*

Spørsmål til styret

Vi har stilt noen spørsmål til styret i Oppdal Næringshus AS om styrets forvaltning av selskapet. Nedenfor følger spørsmålene med svar gitt fra styret.

Er det foretatt en risikovurdering av virksomheten med hensyn til drift og økonomi?

Svar: *«Selskapet har en solid økonomi og vist brukbare overskudd i en årrekke, selv om de siste årene har gitt (små) underskudd. Tap på fordringer har neppe forekommet. De største leietakerne i skysstasjonen er offentlige eiere.»*

Styret har en klar forventning om at omstillingen av selskapet skal være avsluttet i løpet av inneværende år, og at fremtiden vil vise et selskap i grei balanse.

Utleievirksomhet vil alltid være utsatt for markedsrisiko, men selskapets solide økonomi er garanti mot katastrofale utslag ved markedssvikt. Styret mener at risikoanalyse ut over dette ikke er nødvendig å foreta med nåværende drift. Eventuell innflytting i innovasjonssenteret og investering av frigjort kapital fra salget av næringsbygget kan medføre nye utfordringer som styret vil gå inn i i løpet av 2018».

Gjøres det evaluering av styrets arbeid?

Svar: *«Ingen formelle evalueringer er foretatt fra styrets side. Uformelle vurderinger skjer hyppig.»*

Er det etablert rutiner for rapportering fra daglig leder til styret?

Svar: *«Styrets leder framlegger skriftlig rapport til styremøtene. Disse behandles under egen sak. I 2017 er det så langt framlagt og behandlet fem rapporter til og med styremøte 6/2017 (Dette styremøtet var et e-postmøte)».*

Hvordan praktiseres oppfølging av daglig leder?

Svar: «*Selskapet har p.t. ingen daglig leder, men styrets leder innehar funksjonen. Styrets leder rapporterer til styret.*».

Er det utarbeidet og signert arbeidsavtale/instruks for daglig leder?

Svar: «*Det foreligger skriftlig signert arbeidsavtale for styrets leder.*».

Hvilke fullmakter er gitt internt i virksomheten?

Svar: «*Styrets leder har signatur alene.*».

Er det etablert en finansiell strategi?

Svar: «*Nei, styret har ikke funnet det nødvendig ut fra virksomhetens art og selskapets økonomi. Imidlertid ble det i 2016 nedbetalt kr 1 000 000 på lån som det innfusjonerte Oppdal Skysstasjon hadde opptatt i forbindelse med stiftingen av selskapet/ oppussing av selskapets lokaler i 2004. Restlån pr august 2017 er kr 413 000.*».

5.2 Revisjons vurdering

I Eierskapsmeldingen til Oppdal kommune (vedtatt 2012) er det ingen overordnede føringer om hvordan styret skal foreta forsvarlig forvaltning av selskaper og eier kan heller ikke gi slike føringer som vil kunne stride mot aksjeloven.

Styret har den 09.06.2017 vedtatt arbeidsavtale med styreleder som engasjerer styreleder som kontaktperson og utøvende daglig leder.

Det er etablert rutiner for at styrets leder rapporterer skriftlig tilbake til styret om driften. Styret opplyser at det ikke er foretatt en risikovurdering av selskapet, og at en risikoanalyse ut over markedsrisiko ikke er nødvendig med nåværende drift. Det finnes heller ingen skriftlig finansiell strategi.

Oppdal Næringshus AS er i en omstillingsprosess, og etter vår vurdering viser rapporter fra styreleder til styret og saker behandlet i styret, at styret jobber aktivt med viktige spørsmål for å kunne forvalte selskapet på en god måte.

Vår gjennomgang av styreprotokoller viser at styret har behandlet de sakene som kreves og at formaliteter rundt avvikling av styremøtene er ivaretatt.

Gjennomgangen av styresaker i perioden 2014 – 2017 og styreleders rapporter tilbake til styre gir mye og nyttig informasjon om selskapet. Etter vår mening er det informasjon som kommunen som eier ville hatt interesse av å få kjennskap til. Siden det ikke foreligger rutiner for rapportering til eier, er etter vår mening styrets arbeid gjennomført innenfor styrets instruks.

Informasjon gitt i styresaker som vi har merket oss er:

- Lønn til daglig leder faktureres av styreleders eget selskap etter at styret har godkjent timeliste.

- Note 2 til årsregnskapet for 2016 viser at det ikke har vært utbetalt ytelser til ledende personer i 2016. Her skulle utbetalingene etter godkjent timeliste som daglig leder blitt registret.
- Styresak om konvertering av gjeld til aksjekjøp. Transaksjonen er gjennomført i sin helhet august 2017 og vil bli registrert i aksjeeierregisteret.
- Ikke oppgjort husleie omgjøres til arbeid for beløpet. Kravene i forhold til arbeidsgiveravgift og skatt vil bli ivaretatt.
- AGA – fondet var, etter de opplysningene vi har kjennskap til, penger kommunen fikk fra staten som skulle brukes til næringsutvikling i distriktene (omkring år 2010). Tidligere leder Bård Jystad har hatt ansvaret for dette fondet, og det hadde han også pr 27.04.2017. Styret har besluttet å overføre saldo kr 1 367 399 pr 03.05.2017 til ONF. Fondet er holdt utenom næringshusets regnskap.
- KK-prosjektet (vi kjenner ikke til hva slags prosjekt dette har vært) er også en konto som tidligere leder Bård Jystad har disponert. Styret har besluttet å overføre restsaldo kr 104 630 til Visit Oppdal AS.

6. ER KOMMUNENS REPRESENTASJON I SELSKAPETS ORGANER IVARETATT?

6.1 Fakta

Aktuelle anbefalinger fra KS som berører problemstillingen:

- Anbefaling 7 Eierorganets sammensetning og funksjon
- Anbefaling 9 Sammensetning av styret
- Anbefaling 10 Valgkomite og styreutnevnelser
- Anbefaling 11 Kjønnsmessig balanse i styrene
- Anbefaling 15 Habilitetsvurderinger

Ordføreren i Oppdal kommune er generalforsamling i selskapet, og generalforsamlingen velger styret i selskapet. Styret Oppdal Næringshus AS skal ifølge gjeldene vedtekter bestå av minimum 1 og maksimum 7 styremedlemmer etter generalforsamlingens nærmere beslutning. Det har helt fra selskapet ble stiftet vært 2 representanter fra Oppdal kommune i styret. Fra 2006 har styret hatt 3 medlemmer.

Dagens styre består av 3 medlemmer som etter siste styrevalg 13. juni 2017 er
Styreleder Jan Bredeveien (var ikke på valg)
Styremedlem Trond Mesloe (ikke på valg)
Styremedlem Bjørg Marit Sæteren (gjenvalg 2 år)
Begge styremedlemmene er med i kommunestyret denne perioden.

Kontrollutvalget er gjennom eierskapsmeldingen tillagt ansvaret for tilsyn og kontroll av forvaltningen av selskapet.

Kommunens kontrollutvalg skal i flg. kommuneloven § 80, 3. ledd varsles om og har rett til å være tilstede på selskapets generalforsamling. Kontrollutvalget har ikke vært representert på generalforsamlinger.

Eierskapsmeldingen

Den samlede kompetansen i styret skal vurderes i forhold til selskapets spesifikke formål. Et styre skal både ha den nødvendige kompetanse til å følge opp eierens forventninger, generell ledelseskompetanse, og kompetanse innen selskapets virksomhetsområder. I forkant forbereder rådmannen styringsrammer etter ønsker fra valgkomiteen.

Funksjonen som valgkomité for styreutnevning skal utføres av formannskapet. Formannskapet fremmer innstilling til kommunestyret. I forkant forbereder rådmannen etter ønske fra valgkomiteen kriterier for styrets komplementære kompetanse.

Spørsmål til eier

Har eier definert kriterier for valg og sammensetning av styret i selskapet? Ordføreren svarer slik på dette: *«I eierskapsmeldingen er det fastsatt krav til styrevalg: «Uavhengig av selskapsform vil Oppdal kommune arbeide for lik kjønnsrepresentasjon i styret. Dette gjelder også for selskapenes datterselskap.»» Videre har kommunen krav til kompetanse i styret i selskaper som kommunen eier, jfr. eierskapsmeldingen pkt. 9.*

Habilitet

Stortinget vedtok våren 2009 endringer i forvaltningsloven § 6 første ledd bokstav e. Lovendringen trådte i kraft 1. november 2011. Lovendringen innebærer en skjerping av habilitetsreglene for offentlige tjenestemenn som også er leder eller medlem av styre *i offentlig heleide selskaper*. På bakgrunn av den denne lovendringen vil inhabilitet inntre automatisk for en tjenestemann som også er leder eller medlem av styre i offentlig heleide selskaper, når saker hvor selskapet er part skal behandles i folkevalgte organer eller administrasjonen i kommunen.

Spørsmål til styret

Hvordan praktiseres forhold til mulig habilitet? Svar: *«De to politisk valgte styremedlemmene erklærer seg inhabile når saker som angår selskapet behandles i politisk organ. Styrets leder fratrer når hans avtale med selskapet og hans timelister vurderes/godkjennes av styret».*

6.2 Revisjons vurdering

Kommunen er representert med ordfører i generalforsamlinger og kommunenes representasjon som eier er ivaretatt.

Et profesjonelt sammensatt styre må ha nødvendig kompetanse for å oppfylle eiers forventninger i punkt 9 i eierskapsmeldingen. Styret er et kollegialt organ og kompetansen må ses i forhold til medlemmenes samlede bidrag med kompetanse og personlige egenskaper.

Oppdal kommune har ikke definert kriterier for valg og sammensetning av styret. Kommunen har retningslinjer for at valg av styre. Formannskapet er valgkomité og rådmannen forbereder i forkant, etter ønske fra valgkomitèen, hvilke kriterier som skal gjelde for styrets komplementære kompetanse.

Habilitet styreprotokoller og kommunestyreprotokoller

Forvaltningslovens bestemmelser gjør at styremedlemmene i Oppdal Næringshus AS er inhabile ved behandling av saker i Oppdal kommune når selskapet er part i saken. Inhabilitet inntreer også når styret behandler saker som gjelder styreleder personlig.

Revisjonen har lest gjennom styreprotokollene og bekrefter at styreleder ikke har deltatt under behandlingen av saker som gjelder hans avtale/timelister.

Revisjonen har sett på tre kommunestyreprotokoller der saker som gjelder selskapet har vært til behandling og registrert at det er foretatt habilitetsvurderinger og kan bekrefte at styremedlemmene ikke har deltatt under behandlingen av saker som gjelder selskapet (K17/57, K 16/19 og K 14/90).

7. HVORDAN RAPPORTERES DET FRA VALGTE REPRESENTANTER TIL KOMMUNENS POLITISK ORGANER?

7.1 Fakta

Formelle eiermøter skjer gjennom generalforsamlinger. I tillegg kan det innkalles til eiermøter som blir en møteplass for eierne, styret og administrasjonen i selskapet.

Spørsmål til eier

Er det utarbeidet rutiner for rapportering til eier?

Svar: *«Det er ikke etablert rutiner for rapportering til eier annet enn ved generalforsamling. Dette vil bli utarbeidet nå som kommunen reviderer eierskapsmeldingen.»*

Spørsmål til styret

Er det utarbeidet rutiner for rapportering til eier av virksomheten? Hvordan rapporteres det fra valgte representanter til kommunens politisk organer?

Svar: *«Selskapet og administrasjonen/politisk ledelse gjennomfører møter etter behov. Før etableringen av Nasjonalparken Næringshage i 2012 og overføring av oppgaver til denne, stilte selskapet i Formannskapet for informasjon. Etter 2012 er arbeidsfeltet gradvis blitt mindre og ulike problemstillinger har vært diskutert med*

administrasjonen/politisk ledelse og framlagt for kommunestyret av administrasjonen. Konklusjon: styret mener at rapporteringen er tilfredsstillende ut fra selskapets situasjon».

7.2 Revisjonens vurdering:

Kommunenes politiske organer ved ordfører blir orientert i generalforsamlinger. Selskapet har selv stilt opp en gang i formannskapet i 2012. Valgte representanter i styret har så langt vi kan se ingen rapportering til politiske organer i kommunen.

Kommunens eierskapsmelding beskriver ingen rutiner for rapportering til kommunestyret eller formannskapet. Kommunestyret behandler saker som gjelder selskapet når det foreligger spørsmål om økonomiske bidrag eller garantier. Vi mener det kan være aktuelt å vurdere om det bør etableres faste rutiner for årlig rapportering til kommunestyret.

Revisjonen er tilfreds med at Oppdal kommune som eier er opptatt av rapportering tilbake til politiske organer, og at vi har fått opplyst at *«rutiner vil bli utarbeidet nå som kommunen reviderer eierskapsmeldingen».*

8. HAR KOMMUNEN ETABLERT ET SYSTEM FOR OPPFØLGING AV SELSKAPET?

8.1 Fakta

Et system for oppfølging av selskapet vil kunne inneholde et arkivsystem der sentrale dokumenter fra selskapet samles. Det kan omfatte selskapets vedtekter, aksjonæravtaler, budsjetter, regnskaper, protokoller fra styret og generalforsamlingen, andre vesentlige forhold og ellers kommunikasjon mellom kommunen og selskapet.

Spørsmål til eier

Vi har stilt følgende spørsmål til eier representert ved ordfører som representerer kommunen i generalforsamling:

Har kommunen etablert et system for oppfølging av selskapet ut over deltakelse på generalforsamlinger?

Svar: *«Kontrollutvalget er gitt et mandat til selskapskontroll i Plan for selskapskontroll i Oppdal kommune, vedtatt av kommunestyret i 2016.*

Tydelige rutiner for selskapsoppfølging vil være sentralt når kommunen reviderer eierskapsmeldingen høsten 2017».

Spørsmål til styret

Hva slags rolle spiller rådmannen ved oppfølging av virksomheten?

Svar: *«Styrets vurdering er at rådmannen er en god diskusjonspartner for selskapet».*

8.2 Revisjonens vurdering

Ordfører fungerer som generalforsamling i selskapet og etter vår vurdering får hun god oppfølging og orientering av selskapet.

Kommunestyret blir ikke rutinemessig invitert til å følge opp kommunens interesser i selskapet unntatt ved behandlingen av konkrete saker som vedrører selskapet. Den løpende oppfølgingen blir for øvrig ivaretatt av ordfører, og at eier nevner kontrollutvalgets mandat til å utføre selskapskontroll.

Revisjonen er tilfreds med at eier opplyser at de er opptatt av tydelige rutiner for selskapsoppfølging, og at det vil være sentralt når kommunen reviderer eierskapsmeldingen høsten 2017.

Inngående dokumenter til Oppdal kommune skal registreres i kommunens arkivsystem. Det inkluderer også mottatte dokumenter fra selskaper kommunen eier.

Revisjonen har foretatt søk i kommunens arkivsystem Ephorte etter dokumenter som gjelder Oppdal Næringshus AS. Vi mener at journalføring av innkomne dokumenter og behandlede saker for 2014 – 2017 er ivaretatt tilfredsstillende.

9. HAR KOMMUNEN ETABLERT RUTINER FOR OPPLÆRING I STYREARBEID?

9.1 Fakta

Aktuelle anbefalinger fra KS som berører problemstillingen:

- Anbefaling 1 Obligatorisk opplæring av og informasjon til folkevalgte
- Anbefaling 12 Rutiner for å sikre riktig kompetanse i selskapsstyrene

Styreverv i et aksjeselskap er personlige verv. Det betyr at man ikke representerer verken partier, kommunen eller andre interessenter, men ivaretar selskapets interesser best mulig sammen med resten av styret og ut fra selskapets formål. Å informere om og gjennomføre opplæring av hva det innebærer av ansvar og kompetanse å sitte i styret i et aksjeselskap, vil være eiers oppgave. Det er kommunens ansvar å sikre at styremedlemmene har den nødvendige kompetansen.

Eierskapsmeldingen

Inneholder et punkt om eiers krav til profesjonelle styrer. Her står det at den samlede kompetansen i styret skal vurderes i forhold til selskapets spesifikke formål. Et styre skal både ha den nødvendige kompetanse til å følge opp eierens forventninger, generell lederkompetanse, og kompetanse innen selskapets virksomhetsområder. I forkant forbereder rådmannen styringsrammer etter ønsker fra valgkomiteen.

Spørsmål til eier

Vi har stilt noen spørsmål til Oppdal kommune som eier om rutiner for opplæring. Nedenfor følger spørsmålene med svar gitt fra ordføreren.

Er det etablert obligatorisk opplæring av, og gitt informasjon om eierstyring til folkevalgte eierrepresentanter?

Svar: «I forbindelse med den obligatoriske folkevalgtopplæringen etter hvert kommunestyrevalg inngår generell opplæring og informasjon om eierstyring. Det vil bli vurdert om dette skal presiseres ved revisjon av eierskapsmeldingen høsten 2017».

Har kommunen etablert rutiner for opplæring i styrearbeid?

Svar: «Det er ikke etablert rutiner for opplæring i styrearbeid fra kommunen som eier. Tydelige rutiner for opplæring i styrearbeid vil vurderes når kommunen reviderer eierskapsmeldingen høsten 2017».

9.2 Revisjonens vurdering

Med bakgrunn i anbefalinger fra KS angående krav til kompetanse for styremedlemmer, mener vi at det bør etableres rutiner i kommunen som sikrer at kommunens medlemmer i fristilte selskaper får nødvendig opplæring til å kunne ivareta kommunens interesser på en god måte. Ordføreren erkjenner at opplæring i styrearbeid er viktig og at det derfor planlegges å få gjennomført dette.

10 UTTALELSER FRA EIER OG SELSKAPET

Rapporten ble oversendt til selskapet og kommunen for uttalelse 04.10.2017.

10.1 Uttalelse fra eier

Ordfører, som representerer eier, har gjennomgått rapporten og uttaler i brev av 18.10.2017:

De kommentarer og svar som kommunen har gitt ved selskapskontrollen er riktig gjengitt i rapporten. Et forhold som ikke er nevnt i tilsendte rapport er kommunestyrevedtaket fra 2014 som pålegger Oppdal Næringshus AS å overføre sine aksjer i Nasjonalparken næringshage AS vederlagsfritt til Oppdal kommune. Dette er ikke utført, men styreleder i Oppdal Næringshus AS har opplyst at dette vil bli effektivert innen utgangen av 2017.

Revisjonens kommentar til uttalelsen fra eier:

Vedtaket i kommunestyret sak 90/2014 er omtalt som fakta på side 4 i rapporten.

Styret har i flere saker arbeidet med å følge opp vedtaket i kommunestyret, men det har tatt i overkant lang tid. Hovedårsaken til dette finner vi i informasjon fra styresaker om at det oppsto behov for å avklare praktiske forhold med

overføringen av aksjene til Oppdal kommune. Det gjelder særlig behovet for å avklare skattemessige forhold med overføringen, og med følgende utforming av nye vedtekter for Oppdal Næringshus AS. I forbindelse med innhenting av dokumenter fikk vi den 6. september 2017 oversendt siste utkast til nye vedtekter samt notat om videre prosess fra BDO datert samme dato. Vi er tilfreds med at skattemessige forhold nå er avklart, og at vedtaket i sak 90/2014 nå blir effektivt innen utgangen av 2017 ifølge opplysningene mottatt fra eier.

Imidlertid er revisjonen av den oppfatning at kommunestyrets vedtak sak 90/2014 burde vært registrert på listen over vedtak til oppfølging i Oppdal kommune. Et gjennomsyn av journalførte dokumenter i kommunens saksarkiv gir indikasjoner på at vedtaket fra 2014 ikke har vært fulgt opp av eier.

10.2 Uttalelse fra selskapet

Styret har i sin uttalelse gitt nye opplysninger om selskapet og rapporten er oppdatert i henhold til dette.

I sin uttalelse, datert 24.10.2017, uttaler styret blant annet at:
«Etter styrets mening er høringsutkastet balansert og grundig og gir et bilde av selskapet som er lett gjenkjennelig. 4 punkter kommenteres spesielt»

Nedenfor presenteres alle 4 punktene fra høringsuttalelsen med henvisninger til endringer vi har gjort i rapporten etter å ha mottatt nye opplysninger fra selskapet. Høringsuttalelsen er i sin helhet vedlagt rapporten.

Side 17 – om etiske retningslinjer

Fra rapporten siteres:

Oppdal kommune som eier har nedfelt i eierskapsmeldingen at styret står ansvarlig for at etiske retningslinjer blir utarbeidet og fulgt opp. I følge opplysningene vi har mottatt har ikke styret utarbeidet etiske retningslinjer. Vår mening er at styrets ansvar her er tydelig definert i kommunens eierskapsmelding, og burde vært fulgt opp av styret i selskapet.

Styrets kommentar:

Styret tar Revisjon Fjells konklusjon til etterretning og vil utarbeide etiske retningslinjer for selskapet innen utgangen av 2017.

Side 22 – om noter til årsregnskapet

Fra rapporten siteres:

Note 2 til årsregnskapet for 2016 viser at det ikke har vært utbetalt ytelser til ledende personer i 2016. Her skulle utbetalingene etter godkjent timeliste som daglig leder blitt registrert.

Styrets kommentar:

Styret er enige i påpekningen. Informasjonen vil bli inntatt i kommende årsmeldinger.

Side 22 – om konvertering av gjeld til aksjer

Fra rapporten siteres:

Styresak om konvertering av gjeld til aksjekjøp ser ikke ut til å være gjennomført. Det skulle dannes et selskap som skulle kjøpe aksjer i et annet. En kontroll av eierskap i Brønnøysundregistrene viser at av eierne som var registrert i Brønnøysundregistrene som eiere av dette selskapet var blant annet styreleders selskap, og ikke Oppdal Næringshus AS.

Styrets kommentar:

Dette medfører ikke riktighet. Konverteringen er gjennomført. Aksjeeierbok vedlegges.

Bakgrunnen for saken er som følger:

Flere miljøer i Oppdal ønsket å bidra til at spillutvikler Eric Holtan Haugen kunne lykkes med sin visjon om å lage et spill for verdensmarkedet, og det ble etablert et selskap, Stikkmenn Invest AS, der disse miljøene kunne samle sine (små) investeringer, og gå samlet inn i Holtan Haugens selskap, Eight Legged Steed Studio AS. Dette ville utløse tilsvarende støtte fra Innovasjon Norge til Holtan Haugen/ Eight Legged Steed Studio AS.

Da Holtan Haugen ikke klarte å dekke sin husleiegjeld til Oppdal Næringshus, vedtok styret å konvertere gjeld til aksjer og gå inn som aksjonær i Stikkmenn Invest AS.

Revisjon Fjells formulering «eiere av dette selskapet var blant annet styreleders selskap, og ikke Oppdal Næringshus AS» er uheldig og kan antyde at det har foregått noe «litt på kanten».

Faktum er at tre miljøer ble bedt om å danne selskapet Stikkmenn Invest AS og så åpne for en aksjeemisjon der øvrige Oppdalsmiljøer kunne tegne seg. Dette sikret at selskapet ble dannet og deretter kunne gi rom for alle interessenter til å gå inn på like vilkår med stifterne. «Styreleders selskap» var ett av disse tre. Alle aksjonærer, også Oppdal Næringshus AS og «styreleders selskap», har kjøpt sine aksjer på samme vilkår. Det presiseres også at det her er snakk om svært små investeringer.

Transaksjonene ble gjennomført i august.

Revisjonen opplyser:

Nye opplysninger er innarbeidet i rapporten side 22.

Side 22 – om ikke innbetalt husleie som omgjøres til arbeid for beløpet

Fra rapporten siteres:

Ikke oppgjort husleie omgjøres til arbeid for beløpet. Vi kjenner ikke til om kravene i forhold til arbeidsgiveravgift og skatt er ivaretatt.

Styrets kommentar:

Det er inngått skriftlig avtale med leietaker som gjeldsnedbetalingen. Etter samråd med vår regnskapsfører skal leietaker fakturere medgåtte timer ved årsslutt. Dermed er hensynet til arbeidsgiveravgift og skatt ivaretatt.

Revisjonen opplyser:

Nye opplysninger er innarbeidet i rapporten side 22.

11 REVISJONENS ANBEFALINGER

Selskapskontrollen er utført som eierskapskontroll. Dette innebærer at formålet med kontrollen er å se etter at den som utøver kommunens eierinteresser, utøver myndigheten i henhold til bestemmelser i aktuelle lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og forutsetning og i tråd med etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse.

Med bakgrunn i våre funn og vurderinger har vi utarbeidet anbefalinger.

1. Oppdal kommune bør i forbindelse med pågående arbeid med revidering av kommunens eierskapsmelding sikre at det:
  - a. Etableres eierstrategier for alle selskaper kommunen eier
  - b. Fastsettes prinsipper for dialog mellom kommunestyret og kommunens eierrepresentant
  - c. Fastsettes kriterier for valg og sammensetning av styrer i selskaper
  - d. Etableres faste rutiner for rapportering til kommunestyret
  - e. Utarbeides en strategi for løpende oppfølging av selskaper kommunen eier
  - f. Utarbeides rutiner som sikrer at kommunens medlemmer i selskaper får nødvendig opplæring.
  - g. Utarbeides en strategi for tildeling av oppdrag til selskaper kommunen eier
2. Oppdal kommune bør følge opp at prosedyrene i punkt en etableres og blir gjeldende for Oppdal Næringshus AS.
3. Oppdal kommune bør følge opp at Oppdal Næringshus AS:
  - a) Utarbeider etiske retningslinjer
  - b) Rapporterer ytelser til ledende personer i noter til årsregnskapet

12 SAMMENDRAG

Bakgrunnen for eierskapskontrollen er kontrollutvalgets vedtak i sak 04/2017 der kontrollutvalget vedtar å gjennomføre selskapskontroll i form av en eierskapskontroll i Oppdal Næringshus AS i løpet av 2017.

Eierskapskontroll har to hovedfokus:

1. Fører kommunen kontroll med sine eierinteresser?
  - a) Har kommunen etablert rutiner for oppfølging og evaluering av sine eierinteresser?
  - b) Er rutinene gode nok, og blir de fulgt?

2. Utøves kommunen eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte former for god eierstyring og selskapsledelse?

Vi ser på etableringen av Oppdal Næringshus AS og hvilke formål kommunen hadde med etableringen. Vi redegjør for kjennetegn med aksjeselskapsformen og forholdet mellom eierne og selskapet. Vi sier noe om hva som ligger i begrepene eierstyring og eierstrategi.

I rapporten søker vi å belyse følgende problemstillinger:

- Har kommunen etablert en eierstrategi for selskapet?
- Utøver generalforsamlingen sin myndighet i henhold til lover og regler?
- Sørger styret for en forsvarlig forvaltning av selskapet?
- Er kommunens representasjon i selskapets organer ivaretatt?
- Hvordan rapporteres det fra valgte representanter til kommunens politiske organer?
- Har kommunen etablert et system for oppfølging av selskapet?
- Har kommunen etablert rutiner for opplæring i styrearbeid?

Har kommunen etablert en eierstrategi for selskapet?

Oppdal kommune har ved etableringen av selskapet i 2002 og senere ved oppdatering av selskapets vedtekter gitt tydelige uttrykk for en eierstrategi gjennom vedtektenes formålsparagraf. Gjennom behandlede saker i kommunestyret har kommunen gitt generelle retningslinjer og forutsetninger for sitt eierskap i Oppdal Næringshus AS.

I eierskapsmeldingen er strategien at Oppdal Næringshage AS som heleid kommunalt selskap er et viktig redskap for å nå målet med å legge til rette for næringsutvikling i kommunen. Dette er riktignok svært overordnet og utdatert med hensyn til selskapets rolle- og arbeidsoppgaver i dag.

Eierskapsmeldingen har ikke blitt oppdatert som forventet annen hvert år av kommunestyret selv, eller en grundig revidering etter siste avholdte valg i 2015. Det er viktig i forhold til endringer i hvordan kommunale oppgaver fordeles, og samtidig kunne bidra med oppdrag som styrker selskapet at eierskapsmeldingen er oppdatert.

I sitt svar sier kommunen som eier at eierskapsmeldingen skal revideres høsten 2017.

Etiske spørsmål må tas på alvor fordi det er viktig at allmennheten har tillit til at kommunen har en høy etisk standard i sin virksomhet. Kommunale selskaper forvalter også fellesskapets ressurser og omdømmet vil også avhenge av hvordan kommunen forvalter samfunnsansvaret gjennom sine bedrifter. Oppdal kommune som eier har nedfelt i eierskapsmeldingen at *styret står ansvarlig for at etiske retningslinjer blir utarbeidet og fulgt opp*. I følge opplysningene vi har mottatt har ikke styret utarbeidet etiske retningslinjer. Vår mening er at styrets ansvar her er tydelig definert i kommunens eierskapsmelding, og burde vært fulgt opp av styret i selskapet.

Etter vår vurdering har eierne gjennom selskapets vedtekter gitt en tydelig beskrivelse av hva som er selskapets formål, men det er ikke gitt en presis eierstrategi i eierskapsmeldingen. Eiernes målsettinger, forventninger og resultatkrav bør være grunnleggende forutsetninger for en strategisk drift av selskapet. Eier utdyper i svaret at strategier/ retningslinjer/instrukser for styret og daglig leder vil i forbindelse med evalueringen bli tatt inn i den selskaps-spesifikke delen av eierskapsmeldingen. Det er også viktig at det følges opp at selskaper utarbeider etiske retningslinjer som beskrevet i eierskapsmeldingen.

Utøver generalforsamlingen sin myndighet i henhold til lover og regler?

Det ligger betydelige utfordringer i forhold til å etterleve aksjelovens bestemmer, det er et komplekst lovverk som krever stor kompetanse. Det vil ofte være slik at generalforsamlingen er prisgitt styret og daglig leders saksforberedelser. Men dette fritar ikke generalforsamlingens ansvar for at styret og daglig leder besitter nødvendig kompetanse. Med bakgrunn i møteprotokoller synes formaliteter rundt avvikling av generalforsamling å være tilfredsstillende.

Etter kommuneloven vil det være kommunestyret som har møterett i generalforsamlinger. Det vurderes som en god løsning at det er ordfører som representerer eier på generalforsamlingen.

I gitte situasjoner kan det være behov for dialog mellom kommunestyret og eierrepresentanten. Dette er avklart i kommunens eierskapsmelding punkt 7.

Kontrollutvalget utarbeider en plan for gjennomføring av selskapskontroll og foretar prioriteringer av hvilke selskap det skal foretas forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll på. Planen blir oversendt til kommunestyret som kan gjøre endringer av prioriteringer. Kontrollutvalget har hittil ikke vært representert på generalforsamlinger.

Generalforsamlingen har etter vår oppfatning behandlet lovpålagte saker etter aksjeloven, og andre vesentlige saker.

Sørger styret for en forsvarlig forvaltning av selskapet?

I Eierskapsmeldingen til Oppdal kommune (vedtatt 2012) er det ingen overordnede føringer om hvordan styret skal foreta forsvarlig forvaltning av selskaper og eier kan heller ikke gi slike føringer som vil kunne stride mot aksjeloven.

Styret har den 09.06.2017 vedtatt arbeidsavtale med styreleder som engasjerer styreleder som kontaktperson og utøvende daglig leder.

Det er etablert rutiner for at styrets leder rapporterer skriftlig tilbake til styret om driften. Styret opplyser at det ikke er foretatt en risikovurdering av selskapet, og at en risikoanalyse ut over markedsrisiko ikke er nødvendig med nåværende drift. Det finnes heller ingen skriftlig finansiell strategi.

Oppdal Næringshus AS er i en omstillingsprosess, og etter vår vurdering viser rapporter fra styreleder til styret og saker behandlet i styret, at styret jobber aktivt med viktige spørsmål for å kunne forvalte selskapet på en god måte.

Vår gjennomgang av styreprotokoller viser at styret har behandlet de sakene som kreves og at formaliteter rundt avviking av styremøtene er ivaretatt.

Gjennomgangen av styresaker i perioden 2014 – 2017 og styreleders rapporter tilbake til styre gir mye og nyttig informasjon om selskapet. Etter vår mening er det informasjon som kommunen som eier ville hatt interesse av å få kjennskap til. Siden det ikke foreligger rutiner for rapportering til eier, er etter vår mening styrets arbeid gjennomført innenfor styrets instruks.

Informasjon gitt i styresaker som vi har merket oss er:

- Lønn til daglig leder faktureres av styreleders eget selskap etter at styret har godkjent timeliste.
- Note 2 til årsregnskapet for 2016 viser at det ikke har vært utbetalt ytelser til ledende personer i 2016. Her skulle utbetalingene etter godkjent timeliste som daglig leder blitt registret.
- Styresak om konvertering av gjeld til aksjekjøp. Transaksjonen er gjennomført i sin helhet august 2017 og vil bli registrert i aksjeeierregisteret.
- Ikke oppgjort husleie omgjøres til arbeid for beløpet. Kravene i forhold til arbeidsgiveravgift og skatt vil bli ivaretatt.
- AGA – fondet var, etter de opplysningene vi har kjennskap til, penger kommunen fikk fra staten som skulle brukes til næringsutvikling i distriktene (omkring år 2010). Tidligere leder Bård Jystad har hatt ansvaret for dette fondet, og det hadde han også pr 27.04.2017. Styret har besluttet å overføre saldo kr 1 367 399 pr 03.05.2017 til ONF. Fondet er holdt utenom næringshusets regnskap.
- KK-prosjektet (vi kjenner ikke til hva slags prosjekt dette har vært) er også en konto som tidligere leder Bård Jystad har disponert. Styret har besluttet å overføre restsaldo kr 104 630 til Visit Oppdal AS.

Er kommunens representasjon i selskapets organer ivaretatt?

Kommunen er representert med ordfører i generalforsamlinger og kommunenes representasjon som eier er ivaretatt.

Et profesjonelt sammensatt styre må ha nødvendig kompetanse for å oppfylle eiers forventninger i punkt 9 i eierskapsmeldingen. Styret er et kollegialt organ og kompetansen må ses i forhold til medlemmenes samlede bidrag med kompetanse og personlige egenskaper.

Oppdal kommune har ikke definert kriterier for valg og sammensetning av styret. Kommunen har retningslinjer for at valg av styre. Formannskapet er valgkomité og rådmannen forbereder i forkant, etter ønske fra valgkomitèen, hvilke kriterier som skal gjelde for styrets komplementære kompetanse.

Habilitet

Forvaltningslovens bestemmelser gjør at styremedlemmene i Oppdal Næringshus AS er inhabile ved behandling av saker i Oppdal kommune når selskapet er part i saken. Inhabilitet inntreer også når styret behandler saker som gjelder styreleder personlig.

Revisjonen har lest gjennom styreprotokollene og bekrefter at styreleder ikke har deltatt under behandlingen av saker som gjelder hans avtale/timelister.

Revisjonen har sett på tre kommunestyreprotokoller der saker som gjelder selskapet har vært til behandling og registrert at det er foretatt habilitetsvurderinger og kan bekrefte at styremedlemmene ikke har deltatt under behandlingen av saker som gjelder selskapet (K17/57, K 16/19 og K 14/90).

Hvordan rapporteres det fra valgte representanter til kommunens politiske organer?

Kommunenes politiske organer ved ordfører blir orientert i generalforsamlinger. Selskapet har selv stilt opp en gang i formannskapet i 2012. Valgte representanter i styret har så langt vi kan se ingen rapportering til politiske organer i kommunen.

Kommunens eierskapsmelding beskriver ingen rutiner for rapportering til kommunestyret eller formannskapet. Kommunestyret behandler saker som gjelder selskapet når det foreligger spørsmål om økonomiske bidrag eller garantier. Vi mener det kan være aktuelt å vurdere om det bør etableres faste rutiner for årlig rapportering til kommunestyret.

Revisjonen er tilfreds med at Oppdal kommune som eier er opptatt av rapportering tilbake til politiske organer, og at vi har fått opplyst at *«rutiner vil bli utarbeidet nå som kommunen reviderer eierskapsmeldingen»*.

Har kommunen etablert et system for oppfølging av selskapet?

Ordfører fungerer som generalforsamling i selskapet og etter vår vurdering får hun god oppfølging og orientering av selskapet.

Kommunestyret blir ikke rutinemessig invitert til å følge opp kommunens interesser i selskapet unntatt ved behandlingen av konkrete saker som vedrører selskapet. Den løpende oppfølgingen blir for øvrig ivaretatt av ordfører, og at eier nevner kontrollutvalgets mandat til å utføre selskapskontroll.

Revisjonen er tilfreds med at eier opplyser at de er opptatt av tydelige rutiner for selskapsoppfølging, og at det vil være sentralt når kommunen reviderer eierskapsmeldingen høsten 2017.

Inngående dokumenter til Oppdal kommune skal registreres i kommunens arkivsystem. Det inkluderer også mottatte dokumenter fra selskaper kommunen eier.

Revisjonen har foretatt søk i kommunens arkivsystem Ephorte etter dokumenter som gjelder Oppdal Næringshus AS. Vi mener at journalføring av innkomne dokumenter og behandlede saker for 2014 – 2017 er ivaretatt tilfredsstillende.

Har kommunen etablert rutiner for opplæring i styrearbeid?

Med bakgrunn i anbefalinger fra KS angående krav til kompetanse for styremedlemmer, mener vi at det bør etableres rutiner i kommunen som sikrer at kommunens medlemmer i fristilte selskaper får nødvendig opplæring til å kunne ivareta kommunens interesser på en god måte. Ordføreren erkjenner at opplæring i styrearbeid er viktig og at det derfor planlegges å få gjennomført dette.

13 KILDER OG VEDLEGG

13.1 Kilder

Lov om aksjeselskap

Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker

KS Eierforum – Anbefaling om eierstyring, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak

Oppdal Næringshus AS – Vedtekter, årsregnskap, protokoller fra generalforsamlinger, styrereferater og rapporter

13.2 Vedlegg

13.2.1 Uttalelse fra eier

OPPDAL KOMMUNE

Ordfører

Vår dato
18.10.2017

Vår referanse
KIWE/2017/979-5

I av 1

Deres referanse

Vår saksbehandler
Kirsti Johanne
Welander

Direkte telefon

Deres dato
04.10.2017

Revisjon Fjell IKS
v/ Svein Magne Evavold
Epost: svein.magne.evavold@revisjonfjell.no

Off.l. §5

Selskapskontroll for Oppdal Næringshus - høring

Oppdal kommune har fått tilsendt rapport fra selskapskontroll for Oppdal næringshus AS til høring. De kommentarer og svar som kommunen har gitt ved selskapskontrollen er riktig gjengitt i rapporten.

Et forhold som ikke er nevnt i tilsendte rapport er kommunestyrevedtaket fra 2014 som pålegger Oppdal næringshus å overføre sine aksjer i Nasjonalparken næringshage vederlagsfritt til Oppdal kommune. Dette er ikke utført, men styreleder i Oppdal næringshus har opplyst at dette vil bli utført innen utgangen av 2017.

Med hilsen

Kirsti Johanne Welander
ordfører

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og innehar ingen signatur.

Postadresse
Inge Krokanns veg 2
7340 OPPDAL
Epost: post@oppdal.kommune.no

Rådhuset
Telefon 72 40 10 00
Telefaks 72 40 10 01

Bankgirokonto
4202 44 62220
Konto for skatt
6345 06 16348

Organisasjonsnr.
964 983 003

13.2.2 Uttalelse fra styret i Oppdal Næringshus AS

Sak 44/2017: Svar på høringsdokument fra Fjell Revisjon IKS – Eierskapskontroll for Oppdal Næringshus AS

Etter styrets mening er høringsutkastet balansert og grundig og gir et bilde av selskapet som er lett gjenkjennelig.

4 punkter kommenteres spesielt:

Side 17 – om etiske retningslinjer

Fra rapporten siteres:

Oppdal kommune som eier har nedfelt i eierskapsmeldingen at styret står ansvarlig for at etiske retningslinjer blir utarbeidet og fulgt opp. I følge opplysningene vi har mottatt har ikke styret utarbeidet etiske retningslinjer. Vår mening er at styrets ansvar her er tydelig definert i kommunens eierskapsmelding, og burde vært fulgt opp av styret i selskapet.

Styrets kommentar:

Styret tar Revisjon Fjells konklusjon til etterretning og vil utarbeide etiske retningslinjer for selskapet innen utgangen av 2017

Side 22 – om noter til årsregnskapet

Fra rapporten siteres:

Note 2 til årsregnskapet for 2016 viser at det ikke har vært utbetalt ytelser til ledende personer i 2016. Her skulle utbetalingene etter godkjent timeliste som daglig leder blitt registret.

Styrets kommentar:

Styret er enig i påpekningen. Informasjonen vil bli inntatt i kommende årsmeldinger.

Side 22 – om konvertering av gjeld til aksjer

Fra rapporten siteres:

Styresak om konvertering av gjeld til aksjekjøp ser ikke ut til å være gjennomført. Det skulle dannes et selskap som skulle kjøpe aksjer i et annet. En kontroll av eierskap i Brønnøysundregistrene viser at av eierne som var registrert i Brønnøysundregistrene som eiere av dette selskapet var blant annet styreleders selskap, og ikke Oppdal Næringshus AS.

Styrets kommentar:

Dette medfører ikke riktighet. Konverteringen er gjennomført. Aksjeeierbok vedlegges.

Bakgrunnen for saken er som følger:

Flere miljøer i Oppdal ønsket å bidra til at spillutvikler Eric Holtan Haugen kunne lykkes med sin visjon om å lage et spill for verdensmarkedet, og det ble etablert et selskap, Stikkmenn Invest AS, der disse miljøene kunne samle sine (små) investeringer, og gå samlet inn i Holtan Haugens selskap, Eight Legged Steed Studio AS. Dette ville utløse tilsvarende støtte fra Innovasjon Norge til Holtan Haugen/Eight Legged Steed Studio AS.

Da Holtan Haugen ikke klarte å dekke sin husleiegjeld til Oppdal Næringshus, vedtok styret å konvertere gjeld til aksjer og gå inn som aksjonær i Stikkmenn Invest AS.

Revisjons Fjells formulering ”eiere av dette selskapet var blant annet styreleders selskap, og ikke Oppdal Næringshus AS” er uheldig og kan antyde at det har foregått noe ”litt på kanten”.

Faktum er at tre miljøer ble bedt om å danne selskapet Stikkmenn Invest AS og så åpne for en aksjeemisjon der øvrige Oppdalsmiljøer kunne tegne seg. Dette sikret at selskapet ble dannet og deretter kunne gi rom for alle interessenter til å gå inn på like vilkår med stifterne. ”Styreleders selskap” var ett av disse tre. Alle aksjonærer, også Oppdal Næringshus AS og ”styreleders selskap”, har kjøpt sine aksjer på samme vilkår. Det presiseres også at det her er snakk om svært små investeringer.

Transaksjonene ble gjennomført i august.

Styret i Oppdal Næringshus AS har tilskrevet styret i Eight Legged Steed Studio AS og bedt om bekreftelse på at Stikkmenn Invests investering er registrert.

Mandag 23. oktober mottok styret i Oppdal Næringshus AS e-post fra Marit Grøtte, styremedlem i/regnskapsfører for Eight Legged Steed Studios AS, der det står (sitat):

”Det ble gjennomført ekstraordinær generalforsamling 18.08.2017 hvor det ble vedtatt kapitalforhøyelse i Eight Legged Steed Studio AS. Stikkmenn Invest AS tegnet 2 638 nye aksjer, aksjeinnskuddet på kr 94 968 ble betalt inn til selskapet 21.08.2017.

Kapitalforhøyelsen er pr. dags dato ikke registrert i Brønnøysundregisteret. Aksjeeierboken vil bli oppdatert så snart dette er i orden.

Kopi av e-posten er vedlagt.

Styret i Oppdal Næringshus AS vil anmode om at teksten i dette avsnittet justeres og hensyntar vår innvending.

Side 22 – om ikke innbetalt husleie som omgjøres til arbeid for beløpet:

Fra rapporten siteres:

Ikke oppgjort husleie omgjøres til arbeid for beløpet. Vi kjenner ikke til om kravene i forhold til arbeidsgiveravgift og skatt er ivaretatt.

Styrets kommentar:

Det er inngått skriftlig avtale med leietaker om gjeldsnedbetalingen. Etter samråd med vår regnskapsfører skal leietaker fakturere medgåtte timer ved årsslutt. Dermed er hensynet til arbeidsgiveravgift og skatt ivaretatt.

Generelt:

Om ikke innbetalt husleie kan sies at Oppdal Næringshus AS har hatt svært få tap på fordringer. I fjor og i år er det til sammen to leietakere som har hatt betalingsproblemer. Tidligere år har det neppe vært noen i det hele tatt.

I og med at Oppdal Næringshus AS er et verktøy i Oppdal kommunes arbeid med næringsutvikling – og ikke et rent utleiefirma - har vi prøvd å finne løsninger som både selskapet og de to leietakerne har kunnet leve med. Begge har ført til kommentarer/spørsmål fra Revisjon Fjell IKS, noe vi forstår. Imidlertid håper vi med dette tilsvaret å ha forklart bakgrunn og gjennomføring tilfredsstillende.

Oppdal 20. oktober 2017

Styret i Oppdal Næringshus AS

Jan Bredeveien

Bjørg Marit Sæteren

Trond Mesloe

sign

sign

sign

13.2.3 Foretaksanalyse

Foretaksanalyse

Oppdal Næringshus AS

Orgnr.: 985 056 617

19.10.2017 13:45

Foretaksanalysen er levert av Purehelp.no AS
32241400 - www.purehelp.no

Markedsinformasjon:

Org nr:	985 056 617
Firmanavn:	Oppdal Næringshus AS
Markedsnavn:	
Historiske navn:	Oppdal Næringshage AS
Reklameindikator:	
Bransje:	Bedriftsrådgivning og annen administrativ rådgivning
Besøksadresse:	Inge Krokanns veg 9, 7340 Oppdal
Postadresse:	
Posthus:	
Fylke:	Sør-Trøndelag
Kommune:	Oppdal
E-post:	post@oppdalshagen.no
Web:	

Juridisk informasjon:

Konserntilknytning:	J
Revisor:	Bdo AS
Revisorhonorar:	29000
Regnskapsbyrå:	Tinde Økonomi AS
Stiftet:	01.11.2002
Registrert:	13.11.2002
Formål:	Selskapets virksomhet er drift av næringshage, herunder utvikling, koordinering og samlokalisering av etablerere og kunnskapsbasert næringsvirksomhet i Oppdal. Selskapets virksomhet er allmenntilgjengelig og et verktøy i kommunens tilrettelegging for næringsutvikling. Selskapet skal ikke drive ervervsmessig virksomhet. Finansieringen av selskapet baseres på tilskudd fra det offentlige, prosjektarbeid, salg av tjenester til det offentlige, samt utleie til etablerere basert på selvkostprinsippet.
Selskapsform:	AS
Antall ansatte:	1
Aksjekapital:	700000
Kassekredittramme:	0
Prokura:	
Signatur:	Styrets leder alene.

Eierposter andre selskaper:

Firmanavn:	Andel Aksjer: (%)
Nasjonalparken Næringshage AS (985 056 617)	15.27%

Juridiske personer:

Tittel:	Navn:	Styrescore:
Styrets leder	Jan Terje Bredeveien	24
Styremedlem	Björg Marit Sæteren	23
Styremedlem	Trond Mesloe	23
Kontaktperson	Jan Terje Bredeveien	24

Kontaktpersoner:

Det er ikke registrert noe informasjon i denne seksjonen

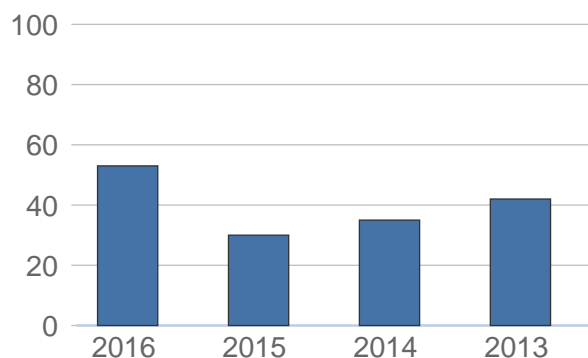
Aksjonærer:

Firmanavn/Person:	Andel Aksjer: (%)
Oppdal Kommune (964 983 003)	100.00%

Aksjonærene er hentet fra siste innleverte regnskap

Driftscore:

År	2016	2015	2014	2013
Totalrentabilitet	2	0	0	0
Kapitalomsetningshastighet	2	2	2	2
Fordringsomsetningshastighet	5	2	5	4
Gjeldsbetjeningsgrad	8	6	8	8
Resultatgrad	2	0	0	0
Kontantstrøm fra drift	20	10	10	18
Rentedekningsgrad	4	0	0	0
Likviditetsgrad II	10	10	10	10
Totalt	53	30	35	42

Forklaring:

Modellen gir en rask og kortfattet analyse av virksomhetens driftseffektivitet. Modellen tar ikke hensyn til konsernstrukturer og vurderer bare det enkelte objektet isolert. Fokus er på foretakets evne til å forvalte egne balanseverdier, skape likviditet, resultatmarginer samt gode driftsorienterte effektivitetstall.

Sone tabell:

0 - 20 poeng
 20 - 40 poeng
 40 - 60 poeng
 60 - 80 poeng
 80 - 100 poeng

Svak driftscore
 Middels/Svak driftscore
 Middels/God driftscore
 God driftscore
 Meget god driftscore

Bankscore:

Total Bankscore: 8.00 av 10

Nøkkeltall:	Poeng:	Gruppe:
Egenkapital	1.70	God score
Egenkapitalandel	1.00	Beste score
Rentedekningsgrad	1.20	Middels/svak score
Gjeldsbetjenings grad	2.10	God score
Kontantstrøm fra drift	2.00	Beste score

Forklaring:

Tilsvarende scoresystem benyttes av banker og finansinstitusjoner i hele Norden. Analysen brukes ofte for en rask, matematisk og objektiv vurdering av spesielt mindre og mellomstore virksomheter. For store komplekse virksomheter vil modellen normalt være for enkel.

Scorenivået kan understøtte en beslutning om klientprioriteringer (sikkerhet, nedbetalingstid, rentenivå), hvilken finansieringsevne virksomheten har (lånestørrelse) og om dette er en virksomhet man ønsker å finansiere samt jobbe videre med (klient attraktivitet).

Sone tabell:

0 - 2 poeng
 2 - 4 poeng
 4 - 6 poeng
 6 - 8 poeng
 8 - 10 poeng

Svak bankscore
 Middels/Svak bankscore
 Middels/God bankscore
 God bankscore
 Meget god bankscore

Konkursscore:

Zone	2016	2015	2014	2013			
Trend							
							
	<1,50 = Meget høy risiko		1,51 - 1,99 = Medium/høy risiko		2,00 - 2,99 = Mindre risiko		>3,00 = Lav risiko

År	2016	2015	2014	2013
Driftsinntekter	2 198	3 406	1 504	1 539
Resultat etter finansinntekter	26	-37	-72	-9
Sum finanskostnad	25	39	0	0
Sum omløpsmidler	1 590	2 841	1 925	2 858
Sum eiendeler	6 870	8 418	6 321	6 736
Sum kortsiktig gjeld	417	832	315	414
Sum langsiktig gjeld	451	1 585	0	243
Sum egenkapital	6 001	6 000	6 007	6 079
Kontantstrøm fra drift	344	269	103	173
Z-FACTOR POENG	5,90	3,15	13,26	7,45

Forklaring:

Z-Factor metoden danner utgangspunktet for å analysere sannsynligheten for en konkurs de neste 3 årene. Modellen er utviklet i USA av kredittspesialister og basert på et betydelig historisk tallmateriale. Utgangspunktet for modellen er virksomhetens historiske årsregnskap. Scoreanalysen har sine begrensninger i forhold til faktor bredde og må behandles med noe forsiktighet. Som et supplement til andre analysemetoder kan den fungere godt. Modellen er modifisert for Norske forhold.

Markedsandel/Ranking

Markedsandel:

Bransje:

År: 2016	0.01%
År: 2015	0.02%
År: 2014	0.01%
År: 2013	0.01%

Kommune:

År: 2016	0.07%
År: 2015	0.11%
År: 2014	0.05%
År: 2013	0.05%

Ranking:

Bransje:

Driftsinntekter:	1447 av 10054
Driftsresultat:	4257 av 10054
Egenkapital:	966 av 10054
Vekstomsetning:	9620 av 10054

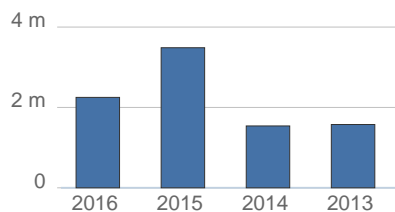
Kommune:

Driftsinntekter:	149 av 418
Driftsresultat:	242 av 418
Egenkapital:	48 av 418
Vekstomsetning:	381 av 418

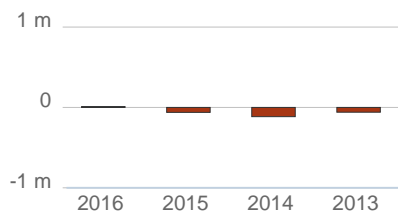
Fylke:

Driftsinntekter:	5635 av 17175
Driftsresultat:	8725 av 17175
Egenkapital:	2565 av 17175
Vekstomsetning:	16107 av 17175

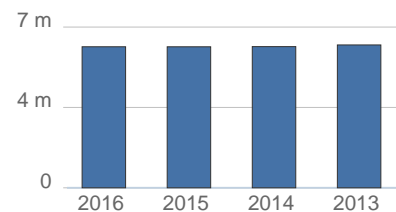
Driftsinntekter

Driftsresultat

Sum egenkapital

Resultatregnskap:

År	2016	2015	2014	2013
Driftsinntekter	2 198	3 406	1 504	1 539
Salgsinntekter	179	647	88	163
Andre driftsinntekter	2 019	2 759	1 415	1 376
Vareforbruk	162	268	16	0
Beholdningsendring	0	0	0	0
Lønn	397	1 204	516	670
Avskrivning	343	344	175	182
Nedskrivning	0	0	0	0
Drifts kostnader andre	1 286	1 650	909	745
Driftsresultat	10	-60	-112	-58
Inntekt på investering i datter	0	0	0	0
Inntekt på investering i konsern	0	0	0	0
Inntekt på investering i tilknyttet foretak	0	0	0	0
Renteinntekter konsern	0	0	0	0
Annen renteinntekt	16	23	40	49
Annen finansinntekt	0	0	0	0
Sum finansinntekter	16	23	40	49
Verdiendring omløpsmidler	0	0	0	0
Nedskrivning omløpsmidler	0	0	0	0
Nedskrivning anlegg	0	0	0	0
Rentekostnader konsern	0	0	0	0
Annen rentekostnad	25	39	0	0
Annen finanskostnad	0	0	0	0
Sum finanskostnad	25	39	0	0
Resultat før skatt	1	-75	-72	-9
Skatt ordinært resultat	0	0	0	0
Ordinært resultat	1	-75	-72	-9
Ekstraordinære inntekter	0	0	0	0
Ekstraordinære kostnader	0	0	0	0
Skatt ekstraordinært	0	0	0	0
Sum Skatt	0	0	0	0
Årsresultat	1	-75	-72	-9
Utbytte	0	0	0	0
Konsernbidrag	0	0	0	0
Overføringsfond for vurderingsforskjeller	0	0	0	0
Tap fordringer	0	0	0	0

Balanseregnskap - Eiendeler:

År	2016	2015	2014	2013
Sum anleggsmidler	5 280	5 577	4 397	3 878
Sum immaterielle midler	0	0	0	0
Forskning og utvikling	0	0	0	0
Patenter og lignende	0	0	0	0
Utsatt skattefordel	0	0	0	0
Goodwill	0	0	0	0
Sum varige driftsmidler	5 135	5 467	4 287	3 768
Fast eiendom	5 135	5 467	4 285	3 758
Maskiner	0	0	0	0
Skip/rigg/fly	0	0	0	0
Driftsløsøre	0	0	1	10
Sum finansielle anleggsmidler	145	110	110	110
Investering i datterselskap	0	0	0	0
Investering i annet foretak i samme konsern	0	0	0	0
Lån til foretak i samme konsern	0	0	0	0
Investering i tilknyttet selskap	0	0	0	0
Lån til tilknyttet selskap og felles kontrollert virksomhet	0	0	0	0
Aksjer/andeler	110	110	110	110
Obligasjoner	35	0	0	0
Pensjonsmidler	0	0	0	0
Andre anleggsmidler	0	0	1	0
Sum omløpsmidler	1 590	2 841	1 925	2 858
Sum varelager	16	40	0	0
Lager råvarer	0	0	0	0
Lager tilvirkede varer	0	0	0	0
Lager ferdigvarer	16	40	0	0
Sum fordringer	300	912	118	287
Kundefordringer	211	780	22	233
Annen fordring	89	131	95	53
Konsernfordring	0	0	0	0
Krav på innbetaling av selskapskapital	0	0	0	0
Sum investeringer	0	0	0	0
Aksjer og andeler i foretak i samme konsern	0	0	0	0
Markedsbaserte aksjer	0	0	0	0
Markedsbaserte obligasjoner	0	0	0	0
Andre markedsbaserte finansielle instrumenter	0	0	0	0
Andre finansielle instrumenter	0	0	0	0
Kassebeholdning	1 274	1 890	1 807	2 571
Andre omløpsmidler	0	0	1	1
Sum eiendeler	6 870	8 418	6 321	6 736

Balanseregnskap - Gjeld/egenkapital:

År	2016	2015	2014	2013
Sum egenkapital	6 001	6 000	6 007	6 079
Innskutt egenkapital	4 858	4 858	4 758	4 758
Selskapskapital	700	700	700	700
Egne aksjer	0	0	0	0
Opptjent egenkapital	1 143	1 142	1 249	1 321
Fond for vurderingsforskjeller	0	0	0	0
Annen egenkapital	1 143	1 142	1 249	1 321
Sum gjeld	868	2 417	315	657
Sum langsiktig gjeld	451	1 585	0	243
Avsetning for forpliktelser	0	0	0	0
Pensjonsforpliktelser	0	0	0	0
Utsatt skatt	0	0	0	0
Andre avsetninger for forpliktelser	0	0	0	0
Annen langsiktig gjeld	451	1 585	0	243
Konvertible lån	0	0	0	0
Obligasjonslån	0	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner langsiktig	451	1 585	0	0
Konserngjeld langsiktig	0	0	0	0
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	0
Øvrig langsiktig gjeld	0	0	0	243
Sum kortsiktig gjeld	417	832	315	414
Skyldig konsernbidrag	0	0	0	0
Avdrag langsiktig gjeld	0	0	0	0
Konvertibelt lån kortsiktig	0	0	0	0
Sertifikatlån	0	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner kortsiktig	0	0	0	0
Kassekreditt	0	0	0	0
Kassekredittramme	0	0	0	0
Leverandørgjeld	194	140	219	83
Betalbar skatt	0	0	0	0
Skyldige offentlige avgifter	20	219	54	97
Konsern gjeld kortsiktig	0	0	0	0
Utbytte	0	0	0	0
Annen kortsiktig gjeld	203	473	42	234
Minoritetsinteresser	0	0	0	0

Nøkkeltall:

År	2016	2015	2014	2013
Omsetning/ansatt	2 198,00 'Kr	1 135,33 'Kr	1 504,00 'Kr	1 539,00 'Kr
Resultatgrad	0,46 %	-1,76 %	-7,45 %	-3,77 %
Kontantstrøm fra drift	15,70 %	7,90 %	6,80 %	11,20 %
Rentedekningsgrad	1,04	-0,95	-72,00	-9,00
Gjeldsgrad	0,15	0,40	0,05	0,11
Egenkapitalandel	87,40 %	71,30 %	95,00 %	90,20 %
Likviditetsgrad I	3,81	3,42	6,11	6,90
Likviditetsgrad II	3,78	3,37	6,11	6,90
Totalrentabilitet	0,50 %	-0,20 %	-1,80 %	-0,90 %
Arbeidskapital	1 173,00 'Kr	2 009,00 'Kr	1 610,00 'Kr	2 444,00 'Kr
Egenkapital rentabilitet	0,00 %	-1,30 %	-1,20 %	-0,10 %
Endring arbeidskapital	58,39 %	124,78 %	65,88 %	92,68 %
Fordringsoms. hastighet	13,02	5,46	85,46	8,26
Gjeldsbetj. grad	0,40	0,11	0,33	0,26
Gjennomsnittl. lånerente	1,50 %	2,90 %	0,00 %	0,00 %
Kapitalomsetningshastighet	0,02	0,09	0,01	0,02
Kreditt tid	28,03 d	66,87 d	4,27 d	44,21 d

Forklaring:

Omsetning/ansatt :	Omsetning / Antall ansatte
Resultatgrad :	(Driftsresultat / Omsetning) * 100
Kontantstrøm fra drift :	(Resultat etter finans - beregnet skatt + avskrivninger) / Omsetning
Rentedekningsgrad :	(Driftsresultat + Finansinntekter) / Finanskostnader
Gjeldsgrad :	(Kortsiktig gjeld + Langs. gjeld) / (Bunden EK + Fri EK)
Egenkapitalandel :	(Bundet EK + Fri EK) / Sum gjeld og egenkapital
Likviditetsgrad I :	(Omløpsmidler / Kortsiktig gjeld)
Likviditetsgrad II :	(Omløpsmidler - varebeholdning) / Kortsiktig gjeld
Total rentabilitet :	(Driftsresultat + Finansinntekter) / Sum gjeld og Egenkapital
Arbeidskapital :	(Omløpsmidler - Kortsiktig gjeld)
Egenkapital rentabilitet :	(Driftsres. + finansinntekter - finanskostnader -skatt) / total egenkapital
Endring arbeidskapital :	(Omløpsmidler - Kortsiktig gjeld) ÅR 0 / («samme») ÅR -1
Fordringsoms. hastighet :	1 / (Kreditt tid / 365) = omsetningshastigheten per år
Gjeldsbetj. grad :	Ordinært kontantstrøm I / Sum gjeld
Gjennomsnittl. lånerente :	(Finanskostnader / Gjennomsnittlig Total Gjeld)
Kapitalomsetningshastighet :	(Omsetning - Andre driftsinnt. - Gevinst/tap avgang anleggsmidler) / (Sum eiendeler år 0 + Sum eiendeler år -1) / 2)) * snitt eiendel»
Kreditt tid :	(Kundefordring * 365) / (Omsetning * moms 1,25) = dager snitt